

Παρασκευή
21
Μαρτίου
2025

Παγκόσμια
Ημέρα
Ποίησης

ΗΧΩ ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ

Η φωνή των μαθητών του Πρότυπου ΓΕ.Λ. Αγίων Αναργύρων



Ρεπορτάζ

Πρότυπα σχολεία

Μαθητική Οδύσσεια και δίψα για παιδεία

Συνέντευξη

Ραδιομέγαρο ΕΡΤ

Συνέντευξη με την Αλεξάνδρα Δουβαρά

Επιφυλλίδα

Προληπτική αυτομαστίγωση

Η διαστρεβλωμένη εικόνα της πραγματικότητας

Πολιτισμός

Μετρό Θεσσαλονίκης

Πάλι μας έσωσαν τα αρχαία!

Απόψεις

Δικαιοσύνη...άντε να τη βρεις!

Ποιος κάνει κουμάντο τελικά;

Αθλητικά

• V.A.R.

Πόσο ρομαντικό είναι το ποδόσφαιρο;

• Νικόλαος Τομπάζης

Ο αεροδυναμιστής των 15 παγκόσμιων πρωταθλημάτων

Θεατροκριτική

• Μια άλλη Θήβα

«Tebas Land» του Σέρχιο Μπλάνκο

• Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα;

Η σχολική παράσταση που έγινε επαγγελματική

21 Μαρτίου

Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης

• Έρωτας: τι είναι;

Έφηβοι ποιητές, σελ. 21

ΑΙ: Ποιος δουλεύει τελικά;

Την εποχή που αλγόριθμοι τεχνητής νοημοσύνης είναι πανεύκολα προσβάσιμοι από οποιονδήποτε διαθέτει σύνδεση στο διαδίκτυο, φουντώνει συνεχώς η συζήτηση σχετικά με την αλόγιστη χρήση τους από μαθητές, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τις σχολικές τους υποχρεώσεις. Η «μάστιγα» των μη-ανθρώπινων εργασιών εμφανίζεται σε κάθε χώρα της Δύσης, ενώ οι μαθητές είναι -ήδη από το Δημοτικό- εξοικειωμένοι με τους διάφορους τύπους ΤΝ. Σελ. 14



Εαρινό της Αλεξάνδρας Νικολακοπούλου

Είναι αυτός ο 21^{ος} αιώνας που ονειρευόμαστε;

Με το ημερολόγιο να γράφει πλέον 2025, ένα ερώτημα στο μάθημα της Φιλοσοφίας αποτελεί την τέλεια αφορμή για σκέψη. «Είναι αυτός ο 21^{ος} αιώνας που ονειρευόμαστε»; Είναι στα αλήθεια ο κόσμος που παραδίδει η προηγούμενη γενιά καλύτερος από εκείνον που παρέλαβε...;

Πολλοί θα σπεύσουν να απαντήσουν θετικά σε αυτό το ερώτημα. Ωστόσο, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά όσο φαίνονται. Αλήθεια, όσα εμείς θεωρούμε αυτονόητα, είναι δεδομένα για ανθρώπους σε άλλα μέρη του πλανήτη; Ή ακόμη και για τον γείτονά μας; Έννοιες όπως η ειρήνη, τα δικαιώματα, η επιβίωση είναι εξασφαλισμένες και για τους 8 δισεκατομμύρια κατοίκους της Γης; Δυστυχώς, δεν μπορούμε να κρυφτούμε από την αλήθεια...

Ξεκινώντας από ένα από τα πιο φλέγοντα θέματα της επικαιρότητας, εύκολα διαπιστώνει κανείς πως η παγκόσμια ειρήνη, αποτελεί ακόμη και σήμερα ένα άπιαστο όνειρο.

Σελ.12

Η συνέντευξη αυτή δόθηκε από τη γιαγιά μου Αικατερίνη Οροκλού και έχει σκοπό να αναδείξει πώς ήταν η ζωή τη δεκαετία του '50-'60 στα δικά της παιδικά μάτια. Παρακάτω μας διηγείται πώς ήταν η παιδική-εφηβική ηλικία της μικρής Κατερίνας σε ένα ορεινό χωριό της Καλαμπάκας τον Κλεινό (Κλεινοβό) αλλά και η μετέπειτα ζωή της μέχρι την ενηλικίωσή της.

Γιαγιά, ήθελα να σε ρωτήσω ποια ήταν τα χρόνια που πήγαινες σχολείο;

Πήγα σχολείο απ' το '58 μέχρι το '64 που τελείωσα το δημοτικό.

Πώς ήταν η ζωή σε εκείνα τα χρόνια;

Οι μεγάλοι άνθρωποι είχαν πολλές ασχολίες, γιατί ήταν ορεινό το χωριό και ζούσανε απ' την κτηνοτροφία και την γεωργία και πάντα είχαν δουλειές και στα κτήματα και είχαν ζώα το χειμώνα. Πάντα δούλευαν οι μεγάλοι άνθρωποι. Εμείς τα παιδιά, κι εμείς δύσκολα περνάγαμε, είχε κακές καιρικές συνθήκες, ήταν ορεινό το χωριό και είχε πολύ χιόνι. Βέβαια μας άρεσε αυτή

Από μια άλλη εποχή

Ιστορίες της γιαγιάς

του Δημήτρη Χροναίου



η κατάσταση, γιατί ήμασταν παιδιά.

Πώς ήταν οι γονείς τότε και ποια η σχέση γονιών και παιδιών;

Δεν ξέρω για τους άλλους, εμένα οι δικοί μου οι γονείς ήταν καλοί. Δεν μαλώνανε, μας προσέ-

χανε, μας φροντίζανε, θέλανε να μάθουμε γράμματα. Οι γονείς μου ήταν πάρα πολύ καλοί άνθρωποι. Και πολύ εργατικοί!

Πώς ήταν οι δάσκαλοι, πώς ήταν τα παιδιά και ποια ήταν η σχέση τους;

Όλοι οι δάσκαλοι δεν ήταν το ίδιο. Υπήρχαν και οι δάσκαλοι που ήταν πιο κοντά με εμάς, που είχαμε πιο πολύ θάρρος και υπήρχαν και πάρα πολύ αυστηροί. Μερικοί που δεν τόλμαγες να πεις τίποτα. Βέβαια, εμείς τα παιδιά τότε σεβόμασταν τους δασκάλους και δεν τολμούσαμε να τους πούμε τίποτα. Ό,τι λέγανε οι δάσκαλοι ήταν για μάς ευαγγέλιο. Αλλά ήταν και αυτοί μερικές φορές σκληροί προς τα παιδιά. Μας έδερναν και μερικές φορές άδικα. Όχι μόνο για το μάθημα, αλλά και γιατί παίζαμε.

Όμως, μας μαθαίνανε γράμματα. Τα παιδιά μεταξύ μας παίζαμε. Μπορεί να τσακωνόμασταν λίγο, αλλά στο πλαίσιο της παιδικής ηλικίας. Ήμασταν ομάδα, διαβάζαμε μαζί. Αν δεν είχαμε βιβλία δικά μας, ανταλλάσσαμε βιβλία. Άλλος είχε γεωγραφία, άλλος είχε ιστορία. Ανταλλάσσαμε τα βιβλία, γιατί τότε τα βιβλία τα αγοράζαμε. Και δεν είχαμε και όλοι βιβλία.

Πώς ήταν η πρώτη μέρα σου στο Δημοτικό;

Όταν πρωτοπήγα στο σχολείο το θυμάμαι πάρα πολύ καλά και ήμουν πολύ τυχερή, γιατί είχα μία πάρα πολύ καλή δασκάλα στην πρώτη Δημοτικού που δε μας μάλωνε, μας μάθαινε, ήταν γλυκός άνθρωπος και δεν είχα κακή εμπειρία.

Ποιοι ήταν οι δάσκαλοί σου από την πρώτη Δημοτικού μέχρι την τετάρτη;

Στην πρώτη Δημοτικού είχα αυτήν την πολύ καλή κυρία. Στην τρίτη και την τετάρτη μετά ο δάσκαλος... Έμαθα κι εκεί γράμματα, μας διάβαζε, γιατί τον φοβόμουν και ήμουν και καλή μαθήτρια, αλλά μας κακομεταχειριζόταν πάρα πολύ, μας έδερνε, έδερνε και τους συμμαθητές μου και στεναχωριόμουν που τους έδερνε. Δεν ήταν καλός δάσκαλος της τρίτης και της τετάρτης.

Πώς ήταν το σύστημα εκπαίδευσης τότε;

Επειδή τώρα έχω διαβάσει, έχω δει και τα

ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΓΕ.Λ. ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΧΡΥΣΗ ♦ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΠΑΠΠΟΥΣ ΣΠΥΡΟΣ ♦ ΤΣΙΛΙΒΑΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΤΣΟΥΝΙΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ ♦ ΦΡΥΓΑΝΙΩΤΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΧΙΟΝΙΔΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ♦ ΧΡΟΝΑΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΕΦΗ ♦ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

παιδιά μου και τα εγγόνια μου, εμείς κάναμε πολύ πιο πολλά πράγματα. Πηγαίναμε πιο πολλές ώρες, πηγαίναμε δύο φορές και το πρωί και το απόγευμα στο σχολείο. Βέβαια, νομίζω ότι στη δική μου την εποχή, θεωρώ εγώ, δεν ξέρω μπορεί να κάνω και λάθος, ότι ήταν πολύ πιο καλά τα βιβλία. Εμένα μου φαινόταν πιο εύκολα τα δικά μου τότε, παρά τώρα των παιδιών μου και των εγγονιών μου.

Πώς απαλλαχτήκατε από την «τυραννία» αυτού του δασκάλου;

Μετά το καταλάβανε και οι γονείς μας, αφού μας κακομεταχειριζόταν εμάς τα παιδιά, το λέγαμε και εμείς στους γονείς μας. Το ξέρανε δηλαδή, ήταν γνωστό, μικρή κοινωνία ήμασταν και κινητοποιηθήκαν οι πιο πολλοί άνθρωποι που ήταν λίγο πιο προοδευτικοί, γιατί οι άλλοι φοβόντου-

σαν τότε, δεν ήταν οι εποχές όπως τώρα. Οι πιο προοδευτικοί, μέσα σ' αυτούς ήταν και ο πατέρας μου, μάζεψαν υπογραφές και τον διώξαν τον δάσκαλο. Αλλά βέβαια, μέχρι να φύγει ο δάσκαλος, όσοι γονείς έβαλαν την υπογραφή τους, μας «τυράνησε» πάρα πολύ. Μέχρι να φύγει, μας έδειρε πάρα πολύ, χωρίς λόγο, επειδή ήξερε ότι οι γονείς μας... εμένα ο πατέρας μου, έβαλε υπογραφή. Μετά έφυγε!

Γιατί δεν πήγες στο Γυμνάσιο;

Γιατί τότε στο σχολείο δεν υπήρχε γυμνάσιο, έπρεπε να μεταφερθούμε στην πόλη, να νοικιάσουμε σπίτι. Τότε και τα κορίτσια δεν ήταν και... αν ήταν αγόρι μπορεί να πήγαινε, για τα κορίτσια, ήταν πολύ δύσκολο. Εκτός αν είχαν πιο μεγάλο αδερφό και πήγαιναν μαζί, αλλιώς μόνη σου δε σε αφήνανε.

Και δεν μπορούσες και να πας κιόλας, γιατί μικρό παιδί ήσουν, όταν πήγαινες για πόλη, κρατούσες και χρήματα. Οι γονείς μου είχαν χρήματα να με στείλουν εμένα, αλλά δε με στείλανε έτσι, για να έχουν αυτή την ασφάλεια.

Είχες αδέρφια;

Είχα αδερφό, αλλά ο αδερφός μου δυστυχώς δεν ήθελε να πάει σχολείο. Αν πήγαινε αυτός, θα πήγαινα κι εγώ. Δεν πήγε αυτός και δεν πήγα κι εγώ.

Στα υπόλοιπα χρόνια, μέχρι την ενηλικίωσή σου, τι έκανες στη ζωή σου;

Ε, μετά άρχισε η γιαγιά μου να με μαθαίνει νοικοκυρικά, να μου μαθαίνει αργαλειό και τέτοια πράγματα. Έκατσα 6 χρόνια ακόμα στο χωριό, μαγειρεύοντας. Μου έμαθε πάρα πολλά πράγματα η γιαγιά μου, στη μαγειρική, στον αρ-

γαλειό, στο κέντημα, στο ράψιμο και την ευχαριστώ για αυτό, γιατί βοήθησα κι εγώ τα παιδιά μου και τα εγγόνια μου, με όλα αυτά που ήξερα. Αλλά εμένα ο καημός μου ήταν να πάω στο γυμνάσιο και να σπουδάσω. Ήθελα να σπουδάσω ιατρική ή ψυχολογία. Τότε δεν υπήρχε βέβαια, αλλά τώρα που το βλέπω, αν θα σπούδαζα ψυχολογία, θα γινόμουν ένας καλός ψυχολόγος.

Το σημερινό σχολείο, πώς φαίνεται στα μάτια σου;

Εγώ απ' ό,τι βλέπω απ' τα εγγόνια μου καλό είναι. Δεν το βλέπω για κακό. Τώρα βέβαια ακούγονται πολλά για «bullying» και για διάφορα. Πήγαμε στο άλλο άκρο. Εμείς τότε ήμασταν σα στρατιωτάκια στο σχολείο και τώρα τα παιδιά «έχουν πάρει την εξουσία». Νομίζω, δεν είμαι και σίγουρη. Δεν

μου αρέσει κι αυτό που τα παιδιά είναι τόσο αυθάδη. Πρέπει να είναι μια μέση κατάσταση. Και τα παιδιά δεν πρέπει να έχουν τόσες απαιτήσεις και να μη σέβονται τους δασκάλους τους. Αυτό δεν μου αρέσει.

Στον κόσμο που θα διαβάσει αυτή τη συνέντευξη. Τι συμβουλή θα έδινες στα παιδιά που πάνε τώρα στο σχολείο;

Να χαίρονται που πάνε τώρα στο σχολείο και έχουν ευκαιρία και να σπουδάσουν αυτό που τους αρέσει και αυτό που αγαπάνε. Γιατί εμείς τότε δεν μπορούσαμε, δεν είχαμε την ευκαιρία να σπουδάσουμε, να κάνουμε αυτό που μας άρεσε και δεν το κάναμε. Αυτοί έχουν την ευκαιρία, τα παιδιά τώρα, όλα τα παιδιά σχεδόν, να κάνουν αυτό που τους αρέσει και να το προσπαθήσουν. Και να σέβονται τους δασκάλους.☪

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Γυμνή αλήθεια

της Αλεξάνδρας Νικολακοπούλου

Συχνά η “ανδρεία” μιας γυναίκας κρύβεται στα σκιασμένα, κρυμμένα μάτια της. Είτε τα μάτια της σκεπάζει η χιτζάμπ, είτε το χώμα. Μόνο δύο επιλογές υπάρχουν σε χώρες όπως το Ιράν ή το Αφγανιστάν. Και ακόμα αναρωτιέμαι... Γιατί συνεχίζει η λέξη ανδρεία να είναι ταυτόσημη της γενναιότητας, όταν αυτή ακριβώς η υπερ-αρρενωπή φύση ορισμένων οδηγούσε και συνεχίζει να οδηγεί σε φρικτά εγκλήματα; Ξέρω πως τα συγκεκριμένα λόγια ηχούν βαρύγδουπα στα αυτιά πολλών. Όμως δε χωρούν αερολογίες όταν η κόλαση καταβροχθίζει ανθρώπινες ζωές στη γειτονιά μας.

Πριν καν προλάβει να στεγνώσει το αίμα της αδικημένης Mahsa Amini, της εικοσιδύχρονης Κουρδο-Ιρανής που δολοφονήθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου του 2022 με αφορμή την “παραβίαση του ενδυματολογικού κώδικα”, ένα ακόμα περιστατικό βάλθηκε να μας υπενθυμίζει τη φρίκη που βιώνουν καθημερινά εκατομμύρια γυναίκες. Το περασμένο Σάββατο, 2 Νοεμβρίου, η ιρανική αστυνομία ηθικής συνέλαβε την εικοσιδύχρονη Ahoο Daryaei, φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Αζάντ της Τεχεράνης διότι εξέφρασε τη δυσαρέσκειά της για την υποχρεωτική χιτζάμπ, βγά-

ζοντας τα ρούχα της και μένοντας μόνο με τα εσώρουχα.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως από την Ισλαμική Επανάσταση του 1979 και μετά, η χρήση του χιτζάμπ είναι υποχρεωτική στο Ιράν για όλες τις γυναίκες, ακόμη και για τις αλλοδαπές, που πρέπει να κρύβουν τα μαλλιά τους σε δημόσιους χώρους. Η παραβίαση του νόμου τιμωρείται με σκληρές κυρώσεις, ήτοι φυλάκιση έως 10 έτη, βαριά πρόστιμα, χτυπήματα με μαστίγιο ή ακόμα και θάνατο. Η νεαρή φαίνεται να είχε δεχθεί νωρίτερα, παρενόχληση από μέλη της πολιτοφυλακής Basij, λόγω του λανθασμένου τρόπου που φορούσε τη χιτζάμπ, με τους τελευταίους να σκίζουν τη μαντίλα και τα ρούχα της κοπέλας. Στη συνέχεια, η

φοιτήτρια αφαίρεσε εντελώς τα ρούχα της, καταλήγοντας με τα εσώρουχα να περιπλανιέται σε πολυσύχναστους, δημόσιους χώρους της πανεπιστημιούπολης, προς έκπληξη των περαστικών. Όπως είναι φυσικό, η τολμηρή αυτή πράξη προκάλεσε την οργή των ιρανικών αρχών, οδηγώντας στη βίαιη προσαγωγή της. Κατά τη σύλληψη, σύμφωνα με δημοσιεύματα, η γυναίκα τραυματίστηκε σοβαρά έπειτα από σφοδρό χτύπημα του κεφαλιού της πάνω σε αυτοκίνητο και αιμορραγούσε. Πολλοί χρήστες των κοινωνικών δικτύων και δημοσιογράφοι εκφράζουν την ανησυχία τους για τη ζωή της Ahoο Daryaei, μιας και δεν έχει δώσει σημεία ζωής από το περασμένο Σάββατο, ούτε έχει εκδοθεί επίσημη ανακοίνωση. Προσπάθειες να

παρέμβει έχει κάνει και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Ίσως, να έχει την ίδια τύχη με τη δεκαεξάχρονη Nika Shakarami, την εικοσιδύχρονη Hadis Najafi, τη δεκαεξάχρονη Sarina Esmailzadeh και με πολλές άλλες γυναίκες, οι οποίες έχασαν άδικα τη ζωή τους, διεκδικώντας το αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ατόμου: να αποφασίζει ο ίδιος για το σώμα του. Το συγκεκριμένο γεγονός έχει προκαλέσει θαυμασμό για την ηρωική πράξη της κοπέλας. Εν γνώσει της τιμωρίας που θα αντιμετώπιζε δεν δειλίασε, αλλά υπερασπίστηκε τα ιδανικά της. Το διεθνές κύμα συμπάραστασης που προκλήθηκε, αφορά τόσο απλούς ανθρώπους όσο και διάσημα ειδησεογραφικά πρακτορεία. Γυναίκες και άνδρες εκθειάζουν την κίνηση της νεαρής φοιτήτρι-

ας. Μπορεί η κοινωνία να κινητοποιήθηκε, όμως είναι αυτό αρκετό; Χρόνια μετά τους φεμινιστικούς αγώνες και τις σουφραζέτες, έρευ-

νες αποκαλύπτουν πως αν και οι γυναίκες αποτελούν τα 2 / 3 του εργατικού δυναμικού, αμείβονται μόνο

με το 1/10 του παγκοσμίου εισοδήματος, ενώ 16 εκατομμύρια κορίτσια δεν θα έχουν ποτέ την ευκαιρία να

φοιτήσουν σε σχολείο. Είναι ανάγκη να κινητοποιηθούμε εμείς οι ίδιοι προκειμένου να διασφαλίσουμε την

ισότητα στην κοινωνία. Η Aho Daryaei μας υπενθύμισε άλλωστε, τη γυμνή αλήθεια.☪

Μετρό...τις αρχαιότητες

του Σπύρου Παππού

Κανένας από τους περαστικούς της πολύβουης ρωμαϊκής λεωφόρου στο κέντρο της Θεσσαλονίκης δεν θα πίστευε ότι 2.000 χρόνια μετά, ο δρόμος με τις μαρμάρινες πλάκες και τα καταστήματα θα βρισκόταν ακόμη στο κέντρο της ελληνικής -και όχι μόνο- επικαιρότητας. Τον τελευταίο καιρό τα εγκαίνια του μετρό της Θεσσαλονίκης αποτελούν πρώτο θέμα συζήτησης, στις πλατείες, στην τηλεόραση, στην Βουλή. Η συμπρωτεύουσα ωστόσο, φαίνεται να έχει λησμονήσει ότι δεν είναι μόνο «δεύτερη Αθήνα» αλλά έχει υπάρξει και «δεύτερη βασιλεύουσα». Ίσως, οι παγκοσμίως πρωτότυποι σταθμοί αποτελέσουν αφορμή για να καταλάβουμε πως η ιστορία δεν εγκλωβίζεται σε παλιά βιβλία, αλλά σιγοφιθυρίζει κάτω από...τα πόδια μας.

Η δήλωση της υπ. Πολιτισμού ότι «Ο σταθμός Βενιζέλου είναι μοναδικός. Είναι ο καλύτερος στον κόσμο!» δεν φαίνεται να απέχει πολύ από την πραγματικότητα, αν λάβουμε υπόψη το γεγονός πως πηγαίνοντας στην δουλειά ή στο σχολείο θα βλέπουμε δίπλα μας 1300 τ.μ. αρχαιοτήτων, στις φυσικές τους τοποθεσίες, μέσα σε έναν σταθμό! Μαζί με τον σταθμό «Αγία Σοφία» ζωντανεύουν το Μακεδονικό παρελθόν ήδη από την ίδρυση της πόλης, το 316 π.Χ.. Αρχαίοι και Βυζαντινοί δρόμοι, λουτρά και καταστήματα επιχειρούν σήμερα, χάρη στο τεράστιο

Το ερώτημα όμως είναι ποιος θα κλέψει εντέλει τη μεγαλοπρεπή παράσταση; Ο κατάμαυρος γυαλιστερός γρανίτης της αποβάθρας ή το κατάλευκο μάρμαρο του «Decumanus Maximus»;



αρχαιολογικό έργο, να μνησούν ακόμα και τους πιο δύσπιστους περαστικούς στη μελέτη της ιστορίας. Κάποιος είπε πως την νύχτα οι φωνές των Βυζαντινών εμπόρων αντηχούν μέσα στην σιωπή των σταθμών. «Επιτέλους, μετά από τόσα χρόνια» λένε.

Δύσκολο να κρυφτούν οι ιστορίες των αρχαιοτήτων. Βροντοφωνάζουν! Αυτό που έχει καταφέρει όμως να περάσει απαρατήρητο είναι ο βαθμός δυσκολίας του έργου μελέτης και ανάδειξης της ιστορίας. Εκατοντάδες επιστήμονες κατάφεραν με

ζήλο και κοπιώδη δουλειά να αποσπάσουν ξεχωριστά καθένα από τα 300.000 ευρήματα και να τα μεταφέρουν σε κέντρα μελέτης, προτού τα επανατοποθετήσουν στην αρχική τους θέση, με ακρίβεια χιλιοστού. Η επταετής επιχείρηση χαρακτηρίστηκε ως «η μεγαλύτερη ίσως αρχαιολογική ανασκαφή που έχει γίνει στην Ελλάδα. Μία τεράστια αρχαιολογική τομή». Το εγχείρημα έχει μαγνητίσει τα βλέμματα της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας, λόγω της πρωτοτυπίας, του μεγέθους και -βασικότερα- λόγω του εμ-

βληματικού τρόπου έκθεσης και ανάδειξης της αρχαίας πόλης. Οι εραστές της ιστορικής έρευνας μπόρεσαν, χάρη στο πρωτοπόρο τεχνικό έργο, να βρεθούν πρόσωπο με πρόσωπο με μία ολοκαίνουργια πηγή πληροφόρησης, που λειτουργεί σαν «κλειδί» για την επίλυση πολύπλευρων μυστηρίων. Είμαστε πλέον βέβαιοι πως η Θεσσαλονίκη όχι μόνο ήταν σημαντικό εμπορικό κέντρο, αλλά ανταγωνιζόταν σθεναρά σε μέγεθος την Κωνσταντινούπολη. Ακόμα και εκείνοι που μέχρι τώρα θεωρούσαν τα μουσεία ανιαρά, κατα-

λαβαίνουν ότι σε αυτή την περίπτωση δεν πρόκειται για έκθεση μεμονωμένων αρχαιοτήτων, αλλά για ανάδειξη μίας ολόκληρης πολιτείας. Οι σταθμοί-διαμάντια που φανερώνουν τα διάφορα στρώματα του ευρωπαϊκού -τολμώ να πολιτισμού αποτελούν την τρανότερη απόδειξη πως δεν υπάρχει τομέας της σύγχρονης ζωής που να έχει καταφέρει να δραπέτευσει από το παρελθόν. Οι 250.000 επιβάτες του μετρό ημερησίως θα καταλάβουν ότι ένα έργο όσο πιο σύγχρονο και πρωτοπόρο είναι, τόσο πιο άρρηκτα δεμένο είναι με τα μεγαλειώδη έργα άλλων εποχών. Το ερώτημα είναι όμως ποιος θα κλέψει εντέλει την μεγαλοπρεπή παράσταση; Ο κατάμαυρος γυαλιστερός γρανίτης της αποβάθρας ή το κατάλευκο μάρμαρο του «Decumanus Maximus», του προγόνου της Εγνατίας. Μάλλον οι Βυζαντινές πλατείες, τα λουτρά και τα δημόσια κτήρια που υπηρέτησαν για τόσους αιώνες την πόλη προτιμούν να ξεκουραστούν παρατηρώντας το επόμενο έργο που θα γράφει την ιστορία. Ίσως μελετούν σε 2.000 χρόνια οι ιστορικοί πώς στις αρχές του 21ου αιώνα το μετρό μετέτρεψε την Θεσσαλονίκη σε βασικό τουριστικό και επιχειρηματικό παράγοντα της Ευρώπης, αλλάζοντας παράλληλα τη φυσιογνωμία της πόλης. Ίσως πάλι καταλάβουν ότι στις 30 Νοεμβρίου 2024 όλη η πόλη ξύπνησε με την ίδια σκέψη στο νου!☪

Ζιζέλ Πελικό και η «κοινοτοπία του κακού» του Σπύρου Παππού

Εκατοντάδες Γάλλοι άφηναν επί μέρες τις υποχρεώσεις τους για να παρακολουθήσουν την πιο συζητημένη δίκη της χρονιάς. Εκείνοι πάλι που δεν πρόλαβαν μία θέση εντός του δικαστηρίου της Αβινιόν, έμειναν στην πύλη ζητωκραυγάζοντας, παρά τη βροχή και το κρύο.

Η Ζιζέλ Πελικό, η στάση της, η δυναμικότητα και η αποφασιστικότητά της ανάγκασαν όλους τους Ευρωπαίους -ακόμα και τους αρχηγούς κρατών- να θέσουν εαυτόν σε μία διαδικασία εσωτερικής ανασκόπησης και συλλογισμού. Η ακροαματική διαδικασία και η εκδίκαση της υπόθεσης συγκλόνισαν τον πλανήτη ακόμα περισσότερο κι από την ίδια την υπόθεση του μακροχρόνιου και συστηματικού βιασμού σε βάρος της αναισθητής λόγω ουσιών συνταξιούχου

γυναίκας από τον σύζυγό της και άλλους 49 άνδρες



που εκείνος είχε καλέσει. Η Ζιζέλ μάλιστα δεν είχε αντιληφθεί την δεκαετή κτηνωδία, μέχρι τη στιγμή που οι αστυνομικοί ανακάλυψαν βιντεοληπτικό υλικό στον υπολογιστή του Πελικό.

Διαβάζοντας τις απολογίες των κατηγορουμένων, καλούμαστε να έρθουμε αντιμέτωποι με την ωμή και άγρια πραγματικότητα ενός φαινομένου που πολύ μεν συζητείται, ελάχιστα όμως αναλύεται. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρόκειται μόνο για έναν απεγνωσμένο για εξουσία

και επιβολή βιαστή, αλλά και την, φαινομενικά πρωτόγνωρη, πλην συνηθισμένη συμπεριφορά των 49 συνεργών. «Δεν ζήτησα την συναίνεση της κυρίας, η συγκατάθεση του κ. Πελικό μου αρκούσε» δήλωσε ένας εξ αυτών στο δικαστήριο.

Φαίνεται πως η πλειονότητα των βιαστών, δεν αντιλαμβάνονταν το έγκλημα τη στιγμή που τελείτο, ακόμα κι αν αισθανόταν ότι κάτι λάθος συμβαίνει. Δεν πήγαν στο σπίτι με σκοπό να βιάσουν, κι όμως το έκαναν. Ο όρος που εισήγαγε η φιλόσοφος Χάνα Άρεντ το 1963 περί της «Κοινοτοπίας του κακού» πολύ εύστοχα περιγράφει αντίστοιχες ανθρώπινες συμπεριφορές. Σε πολλά ομαδικά εγκλήματα, όσο αποτρόπαια κι αν είναι, οι δράστες δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν το μέγεθος των πράξεών τους, να

κρίνουν την πράξη από την σκοπιά κάποιου άλλου. Πιστεύουν ότι εξυπηρετούν κάποιον τρίτο σημαντικότερο σκοπό ο οποίος πιθανώς «αγιάζει τα μέσα». Η υποταγή, δηλαδή, στην επιθυμία κάποιου «ολοκληρωτικά κακού» (ο κύριος Πελικό στη συγκεκριμένη περίπτωση), ο οποίος επιδιώκει να επιβάλει ολοκληρωτικά το θέλημά του και να υποτάξει πάσα μορφή αντίστασης, είναι αυτή που οδηγεί στα ειδεχθέστερα των εγκλημάτων και όχι η τερατώδης φύση των συνεργών, όπως συχνά υποστηρίζεται.

Πράγματι, έχοντας την παραπάνω υπόθεση κατά νου είναι ευκολότερο να

δεν έχουμε να κάνουμε με τέρατα γεννημένους εγκληματίες, αλλά με κοινούς ανθρώπους που εξαιτίας συγκεκριμένων παραγόντων ανδραποδίστηκαν από κάποιον «ριζικά κακό». Ίσως είναι καιρός να βάλουμε και εναντίον του «ολοκληρωτικά κακού», κάθε υπόθεσης που συχνότατα μένει ατιμώρητος.

Αυτό ακριβώς είναι το δίδαγμα που η Ζιζέλ Πελικό χάρισε στην ανθρωπότητα. Παρότι είχε το δικαίωμα στην ανωνυμία και στη δίκη κλεισμένων των θυρών, δεν θέλησε ο κόσμος να ακούσει για «72χρονο άνδρα που οργάνωσε βιασμούς», αλλά να ακούσει για τον Ντομνίκ Πελικό, τις

Θέλω οι γυναίκες θύματα βιασμού να πουν: «η κυρία Πελικό το έκανε, άρα μπορώ κι εγώ να το κάνω. Η ντροπή πρέπει ν' αλλάξει στρατόπεδο.»
Ζιζέλ Πελικό

κατανοήσουμε τη φύση εγκλημάτων όπως το Ολοκαύτωμα, οι ομαδικές δολοφονίες και ο βιασμός της Ζιζέλ Πελικό. Στην περίπτωση βέβαια που η θεωρία της Άρεντ γίνει κοινώς αποδεκτή, καλούμαστε να διαφοροποιήσουμε τον τρόπο πρόληψης και αντιμετώπισης αντίστοιχων εγκλημάτων, αφού πλέον

πράξεις του και την συμπεριφορά του σε βάρος της ανυπεράσπιστης συζύγου του. Η Ζιζέλ δωρίζει την ελπίδα στο 2025, ότι πλέον οι πραγματικοί αυτουργοί θα αναγνωρίζονται από την αρχή, πριν υποτάξουν στις εντολές τους άβουλους εκτελεστές.³³

WOKE AGENDA

Ένα
«κοινωνικό»
εργαλείο που
επηρεάζει την
πολιτική

Του Γιάννη
Φρυγανιώτη

Στις μέρες μας, ακούμε όλο και περισσότερο για την «περίφημη» woke agenda ή αλλιώς agenda αφύπνισης, τόσο στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης όσο και στις πολιτικές συζητήσεις.

Τι είναι όμως η Woke agenda; Είναι το σύνολο των ιδεών και των πρακτικών, που είναι άμεσα συνδεδεμένες με την κοινωνική και προοδευτική ευαισθητοποιημένη στάση απέναντι στις καταπιεσμένες μειονότητες, αποσκοπώντας μακροπρόθεσμα στην απόλυτη κοινωνική ισότητα. Η θεωρία αυτή δίνει έμφαση στην κοινωνική δικαιοσύνη, στην καταπολέμηση των

συστημικών καταπιέσεων και στην ενδυνάμωση των μειονοτήτων. Ακόμη, υποστηρίζει ανθρώπινα αλλά και μεταναστευτικά δικαιώματα και συμβάλλει στην απόρριψη του στρεβλού κατεστημένου και των στερεοτύπων. Τέλος, βασικό της χαρακτηριστικό είναι η αποδοχή της διαφορετικότητας, στην οποία στηρίζεται για πετύχει την ενοποίηση της κοινωνίας. Πολλοί όμως κρίνουν αρνητικά τις επιδιώξεις της και την θεωρούν επικίνδυνη για το μέλλον της κοινωνίας. Για εκείνους, επιβάλλει περιορισμούς στην ελευθερία του λόγου και της έκφρασης προκαλώντας πολλές φορές πο-

λιτική και κοινωνική διχόνοια. Αυτοί που την αποκρούουν, θεωρούν ότι προάγει και μια άλλη επικίνδυνη κουλτούρα, την κουλτούρα της ακύρωσης (Cancel Culture). Δηλαδή την πρακτική δημόσιας απόρριψης ατόμων λόγω συμπεριφορών ή δηλώσεων που θεωρούνται προσβλητικές ή ανήθικες.

Η θεωρία αυτή δεν πρωτοεμφανίστηκε τώρα. Έχει διαμορφωθεί εδώ και πολλά χρόνια και εξελίσσεται μέσω κοινωνικών και πολιτικών κινημάτων. Ο όρος woke είναι στενά συνδεδεμένος με τους αγώνες των Αφροαμερικανών για την απόκτηση δικαιωμάτων και την

εξάλειψη των φυλετικών διακρίσεων. Πρώτη αναφορά στον όρο αυτόν, γίνεται στη δεκαετία του 1930. Μάλιστα, χρησιμοποιείται για πρώτη φορά στο τραγούδι του Lead Belly, με τίτλο Scottsboro Boy. Ο καλλιτέχνης με τον στίχο “stay woke” (μείνε ξύπνιος), καλεί τους Αφροαμερικανούς να είναι προσεκτικοί για να μην πέσουν θύματα φυλετικών αδικιών. Το τραγούδι αναφέρεται στην υπόθεση των Scottsboro Boys, όπου 9 νεαροί αφροαμερικανοί κατηγορήθηκαν και καταδικάστηκαν άδικα για βιασμό.

Ένα είδος της “woke agenda”, στο οποίο βασίστηκαν και οι προϋποθέ-

σεις για την συγκρότησή της, όπως την γνωρίζουμε σήμερα, ήταν ο Αγώνας για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Αφροαμερικανών (1950-1960). Ακτιβιστές, όπως ο Martin Luther King Jr. και η Rosa Parks ανέδειξαν τη συστημική καταπίεση και οι αγώνες τους, οδήγησαν στη θέσπιση νόμων, οι οποίοι απαγόρευαν τις διακρίσεις λόγω φύλου, θρησκείας και φυλής. Οι συνεχείς αφυπνίσεις (woke) θα διασφάλιζαν την εφαρμογή των προαναφερόμενων νόμων.

Στις δεκαετίες του 1990 και του 2000, η woke agenda συνδέθηκε άμεσα με τα φεμινιστικά κινήματα της εποχής, αλλά επεκτάθηκε και πέρα από αυτά, εστιάζοντας στα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ και ευρύτερα στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στη σημερινή εποχή, γνωρίζουμε τη woke agenda μέσω κινήματων όπως του BLM (Black Lives Matter), που εστιάζει στα δικαιώματα των μαύρων κοινοτήτων και στην καταπολέμηση της αστυνομικής βίας. Ακόμα, την γνωρίζουμε και μέσω του κινήματος #MeToo, μέσω του οποίου αναδείχθηκαν θέματα σεξουαλικής παρενόχλησης, αλλά και βίας κατά των γυναικών, απα-



σχολώντας ιδιαιτέρως και τη χώρα μας. Τέλος, η woke agenda, πλέον υποστηρίζεται και άλλες μειονότητες, όπως φτωχούς και πρόσφυγες, αλλά έχει αποκτήσει και περιβαλλοντική «συνείδηση» και διαστάσεις.

Πώς επηρεάζει όμως αυτό το είδος πολιτικής ορθότητας σε συνδυασμό και με το cancel culture - κουλτούρα ακύρωσης- την κοινωνία μας; Την καλύτερα, ενισχύοντας τα δικαιώματα μας και την ελευθερία του λόγου ή μήπως, άθελά της, κάνει το ακριβώς αντίθετο; Μας ενώνει ή μας διχάζει τελικά;

Στην πραγματικότητα ισχύει κάτι ενδιάμεσο. Από τη μια πλευρά, η woke

agenda δίνει τη δυνατότητα σε ομάδες που, μέχρι σήμερα ήταν περιθωριοποιημένες και δεν υπολογίζονταν κοινωνικά και πολιτικά, να αναγνωριστούν και να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Επιπρόσθετα, τα κινήματα αυτά ευαισθητοποιούν τον λαό να συμπεριφερθεί ορθά απέναντι στις μειονότητες. Η ευαισθητοποίηση εξάλλου μπορεί να ενώσει τον λαό και να δημιουργήσει σχέσεις αλληλεγγύης και βαθύτερης πνευματικής κατανόησης μεταξύ των πολιτών. Κλείνοντας με τα θετικά, πολλές κυβερνήσεις έχουν αναγκαστεί να προχωρήσουν σε θετικές πολιτικές μεταρρυθμίσεις κατά των διακρίσεων, υιοθετώντας πρωτοποριακές ιδέες και εξαλείφο-

ντας τη ρητορική μίσους. Από την άλλη πλευρά, η κατάχρηση του όρου, σε συνδυασμό με την κουλτούρα ακύρωσης, μπορεί να αποδειχθεί ολέθρια για τις κοινωνικές σχέσεις. Πολλές φορές, αντί να οξύνει την κοινωνική συνοχή, αναγκάζει τους ανθρώπους που θεωρούν ότι τα δικά τους ήθη απειλούνται να αντιπαρατεθούν με τις μειονότητες. Έτσι δημιουργείται ένας τεράστιος διχασμός και μια ψεύτικη αίσθηση ζήλειας, από τις ομάδες που θεωρούν ότι οι καταπιεσμένες κοινότητες, όχι απλά αποκτούν δικαιώματα, αλλά "πατούν πάνω" στα δικαιώματα των υπολοίπων. Συμπληρωματικά, η συνεχής αναφορά στη διαφορετικότητα οδηγεί συχνά

στη διαίρεση του λαού. Η άμεσα συνδεδεμένη κουλτούρα ακύρωσης μπορεί να οδηγήσει σε λογοκρισία, φόβο για δημόσια έκφραση γνώμης και περιορισμό της ελευθερίας. Τέλος, η woke agenda αλλοιώνει τις αξίες των παραδόσεων και τα θρησκευτικά πιστεύω, προκαλώντας αντιδράσεις σε όσους επιθυμούν να τις διατηρήσουν.

Συνεπώς, η woke agenda είναι ένα κίνημα το οποίο μπορεί να θεωρηθεί και κοινωνικό "εργαλείο". Το εργαλείο αυτό έχει βαθιές ρίζες και συνδέεται με μακροχρόνιους αγώνες, οι οποίοι είχαν και έχουν σκοπό την επίτευξη της απόλυτης κοινωνικής ισότητας. Η κατάχρηση της όμως πολλές φορές οδηγεί σε κοινωνικούς διχασμούς. Κατά την άποψη μου, μπορεί να ωφελήσει την κοινωνία μας μόνο αν αξιοποιηθεί σωστά, δίχως να ευνοεί καμία κοινωνική ομάδα.

Στην πραγματικότητα, πρέπει να πάψει να χρησιμοποιείται για οικονομικούς και πολιτικούς σκοπούς, αλλοιώνοντας την κοινωνική της υπόσταση, αλλά να επικεντρωθεί στην επίλυση των ουσιαστικών κοινωνικών προβλημάτων.^{cs}

Τα τελευταία χρόνια, η κατάσταση στη Μέση Ανατολή γίνεται όλο και εντονότερη. Μέρα με την ημέρα, ακούμε στις ειδήσεις να ξεσπάνε διαμάχες και πόλεμοι, σαν φυσαλίδες σε ένα καζάνι που βράζει και είναι έτοιμο να σκάσει. Αυτό το καζάνι λοιπόν, όχι απλά δεν περνάει απαρατήρητο, αλλά έχει γύρω του χιλιάδες θεατές. Όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και εμείς οι ίδιοι οι οποίοι βλέπουμε τις τραγικές εξελίξεις χωρίς να αντιδρούμε. Οι χώρες της

Μέση Ανατολή: Ένας αέναος κύκλος πολέμου, διπλωματίας και ελπίδας!

Του Γιάννη Φρυγανιώτη

Δύσης όχι απλά δεν εμποδίζουν αυτή την πολεμική σύρραξη, αλλά πολλές φορές προσπαθούν να ρίξουν λάδι στη φωτιά και να εκμεταλλευτούν τον φυσικό πλούτο, όπως το πετρέλαιο της Μέσης Ανατολής. Πετυχαίνουν τα οι--

κονομικά τους οφέλη, διχάζοντας τους λαούς, δημιουργώντας εμφύλιες διαμάχες και ενισχύοντας κάποιες φορές ακόμα και ισλαμικές οργανώσεις πουλώντας τους όπλα. Η ειρωνεία σε όλη αυτή την κατάσταση είναι

πώς οι ίδιες αποστασιοποιούνται από τέτοιες κατηγορίες! Αλλά, μόλις τελειώσει μια διαμάχη, παρουσιάζουν τους εαυτούς ως σωτήρες. Ακόμη, για την υποτιθέμενη "ασφάλεια" των χωρών αυτών, εγκαθιστούν στρατιωτικές βάσεις

στην ενδοχώρα της Μέσης Ανατολής. Άλλες φορές, αποφασίζουν να στηρίξουν ένα πολιτικό αρχηγό, ο οποίος θα εξυπηρετήσει τα συμφέροντά τους. Ο λαός χωρίς να μπορεί να αντιδράσει, λειτουργεί ως παθητικός δέκτης. Οι χώρες της Δύσης, όταν δουν ότι ο πολιτικός που εξ αρχής στήριζαν, τώρα έχει αλλάξει πολιτική, είτε τον σκοτώνουν βρισκοντας δικαιολογίες, όπως περί μυστικών όπλων ή αλλιώς στρέφουν τον λαό εναντίον του με ποικίλους τρό-

πους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος και η Ιστορία να επαναλαμβάνεται ξανά και ξανά... Σαν ένα σύγχρονο Κολοσσαίο με «μονομάχους» τον λαό της Μέσης Ανατολής και θεατές υποκινητές, τις χώρες της Δύσης.

Έχουμε αναρωτηθεί όμως ποτέ πώς από το μεγαλείο της Μέσης Ανατολής, η οποία άκμαζε στην αρχαιότητα, φτάσαμε στη θλιβερή κατάσταση της σύγχρονης εποχής; Πώς φτάσαμε από τους λαούς της Μέσης Ανατολής που διαδραμάτιζαν καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη των επιστημών, πλέον να αποτελούν ένα βάρος για την επίτευξη της Παγκόσμιας Ειρήνης;

Ένα χρονοδιάγραμμα των πολέμων θα μας φαινόταν πραγματικά χρήσιμο. Μόνο τα τελευταία πενήντα χρόνια, οι πόλεμοι είναι πολυάριθμοι και ποικίλης φύσεως. Την δεκαετία του 70', είχαμε τον Μαύρο Σεπτέμβριο (Ιορδανία, 1970-1971) μεταξύ της Ιορδανίας και της PLO, τον πόλεμο του Γιομ Κιπούρ (1973) και τον Λιβανέζικο Εμφύλιο Πόλεμο (1975-1990).

Την επόμενη δεκαετία, έχουμε τον Ιρανικό Εμφύλιο (1980), τον Πόλεμο Ιράν - Ιράκ (1980-1988) και την εισβολή του Ισραήλ στον Λίβανο (1982). Τη δεκαετία του 90' ξέσπασε ο «περίφημος» πόλεμος του Κόλπου (1990-1991) με την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ και τη διεθνή επέμβαση με πρω-

τοβουλία των ΗΠΑ, αλλά και ο Αλγερινός Εμφύλιος Πόλεμος (1991-

στη κρίση στους θεσμούς της, «δημοκράτης ουδείς, αρχηγοί οι οποίοι

θα το κάνουμε όμως αυτό; Μπορούμε αρχικά να υποστηρίξουμε τους πρό

ναι η μεριά της ειρήνης.

Τέλος τα ΜΜΕ θα πρέ-



2002). Σήμερα δε, παρακολουθούμε την αιματηρή σύρραξη μεταξύ ισραηλινών και πολεμιστών της Χαμάς, μετά την αποτρόπαιη επίθεση στο Ισραήλ στις 7 Οκτωβρίου 2023.

Συνεπώς μετά από μια τεράστια σειρά πολέμων, οι οποίοι συνεχίζονται μέχρι και σήμερα, η Μέση Ανατολή έχει αλλάξει ριζικά. Οι λαοί της έχουν διχαστεί πλήρως, εκατοντάδες χιλιάδες νεκροί, μεταξύ τους και παιδιά. Υλικές καταστροφές που απαιτούν την ανοικοδόμηση εκατοντάδων πόλεων και χιλιάδες οικογένειες που είτε έμειναν χωρίς στέγη, είτε κατέφυγαν αλλού ως πρόσφυγες. Επιπλέον, η Μέση Ανατολή περνάει και τερά-

δε νοιάζονται πραγματικά για τη χώρα, πολλοί». Οι χώρες έχουν βυθιστεί στην πολιτική διαφθορά και στον θρησκευτικό φανατισμό. Και τέλος, το σημαντικότερο: η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι άνθρωποι ζουν σε άθλιες συνθήκες και επειδή συχνά δεν λαμβάνουν την κατάλληλη μόρφωση, βρίσκουν ως διαφυγή τη θρησκεία πολλές φορές καταλήγοντας σε ακρότητες.

Τα αποτελέσματα των πολέμων αυτών μας αφορούν και μας επηρεάζουν με πολλούς τρόπους, οπότε οφείλουμε ως «πολιτισμένοι» να βοηθήσουμε για να σταματήσουν οριστικά οι συγκρούσεις αυτές. Πώς

πρόσφυγες με δωρεές και εθελοντική εργασία σε οργανισμούς, όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και ο Ερυθρός Σταυρός. Ακόμη η διεθνής κοινότητα πρέπει να προωθεί την ειρήνη μέσω συνομιλιών και συμφωνιών κατάπαυσης του πυρός αλλά και να ενισχυθούν οργανώσεις οι οποίες έχουν ως στόχο τη συμφιλίωση μεταξύ θρησκευτικών και εθνοτικών κοινοτήτων. Επίσης, οι πολίτες μπορούν να απαιτήσουν από τις κυβερνήσεις τους πιο υπεύθυνη εξωτερική πολιτική που να υποστηρίζει λύσεις ειρήνης και ανάπτυξης.

Πρέπει να είμαστε με τη σωστή πλευρά της ιστορίας και αυτή εί-

πει να προβάλλουν την αλήθεια, χωρίς προπαγάνδα, με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κόσμου. Μπορούμε να συμπεράνουμε λοιπόν, πως είναι κρίμα ιδιαίτερα για τέτοιους πολιτισμούς, με σπουδαία ιστορία, οι οποίοι έχουν συμβάλει και με το παραπάνω στην εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού, να γίνονται πλέον, μέσα εκμετάλλευσης και να αλλοιώνονται.

Και φυσικά, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως το μέλλον είναι στα δικά μας χέρια και να επαναλάβουμε τα λάθη των προγόνων μας θα ήταν τεράστιο λάθος. Γι αυτό οφείλουμε να σκεφτόμαστε το συμφέρον όλης της "οικουμένης" και να πράττουμε ανάλογα. ☺

Αμαλία, κρασί και μουσική

Πύργος Βασιλίσσης: μία όαση στο κέντρο της πόλης

των Σπύρου Παππού και Γιάννη Φρυγανιώτη

Πόσοι κάτοικοι της Αθήνας γνωρίζουν ότι, μόλις λίγα λεπτά από το κέντρο της πόλης, υπάρχει ένας μικρός παράδεισος που μοιάζει βγαλμένος από άλλη εποχή; Ο **Πύργος Βασιλίσσης**, κρυμμένος ανάμεσα σε πολυκατοικίες και σύγχρονους δρόμους, στέκει αγέρωχος, γεμάτος μνήμες, ιστορίες και μια

επισκέπτες που έρχονται εδώ όχι μόνο για να θαυμάσουν τη φύση, αλλά και για να συζητήσουν πολιτικά και κοινωνικά θέματα. Αυτά που δεν μπορούσαν να ειπωθούν δημόσια.

Σήμερα, ο Πύργος δεν έχει χάσει τη μαγεία του. Αν και οι εποχές άλλαξαν, παραμένει ένα κομμάτι της

φιθυρίζουν ιστορίες περασμένων αιώνων. Και αν σταθείς αρκετά τυχερός, ίσως νιώσεις για μια στιγμή πως ο χρόνος εδώ κινείται λίγο διαφορετικά από τον υπόλοιπο κόσμο.

Jazz στον Πύργο

Στον μαγευτικό κήπο του νεογοθτικού πύργου, ανάμεσα στους αμπελώνες και στους παλιούς στάβλους του κτήματος, λαμβάνει χώρα κάθε Σεπτέμβρη -εδώ και 15 χρόνια- ένα φεστιβάλ που έχει εξελιχθεί σε θεσμό για ολόκληρη την Αθήνα. Το **“Jazz στο πάρκο”** είναι μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις Jazz μουσικής στην χώρα, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί πόλο έλξης των μουσικολών κάθε ηλικίας.

Πάνω στο καλοφροντισμένο γρασίδι του κτήματος είναι που ο καλλιτεχνικός διευθυντής του φεστιβάλ, **Γιώργος Τρανταλίδης**, καταφέρνει να δημιουργήσει μία βραδιά γεμάτη κέφι, χορό και αναμνήσεις. Στον κήπο επικρατεί το αδιαχώρητο, ενώ μοναδικά jazz σύνολα εναλλάσσονται στη σκηνή. Μελωδίες από “Gypsy Jazz” μέχρι και ροκ ακούσματα παίζουν με την διάθεση του κοινού, κρατώντας φυσικά το ενδιαφέρον αμείωτο. *“Με χαροποιεί ιδιαίτερα η προθυμία και η λαχτάρα όλων των μουσικών να παίξουν στο φεστιβάλ. Αυτό με κάνει να αισθάνομαι υπέροχα,”* δήλωσε ο κ. Τρανταλίδης μετά το 13ο “Jazz στο πάρκο”. Η φιλόξενη σκηνή του κτήματος, ακόμα, αποτελεί και χώρο για το ντεμπούτο νέων jazz σχημάτων, τα οποία φιλοδοξούν να εδραιωθούν στην μουσική σκηνή. Για πρώτη φορά



ph.Ilias Georgoulas

συμμετείχε στο 13ο φεστιβάλ το σύνολο jazz του Μουσικού Σχολείου Ιλίου,

Αν και η καλή διάθεση του κοινού και το προσεγμένο καλλιτεχνικό πρόγραμμα



γοητεία που δύσκολα θα βρεις αλλού.

Όλα ξεκίνησαν τον 19ο αιώνα, όταν η βασίλισσα Αμαλία αποφάσισε να δημιουργήσει έναν χώρο που θα συνδύαζε την ευρωπαϊκή φινέτσα με την ελληνική φύση. Δεν ήθελε ένα ακόμα παλάτι, ήθελε έναν τόπο όπου η γη θα δούλευε, θα έδινε καρπούς, θα δοκιμάζονταν νέες τεχνικές καλλιέργειας. Και έτσι, γεννήθηκε αυτό το κτήμα, με τους αμπελώνες, τους ελαιώνες, και τον επιβλητικό πύργο στο κέντρο του.

Αν μπορούσαν να μιλήσουν οι πέτρες του, θα είχαν να πουν πολλά. Για τις βόλτες της βασίλισσας ανάμεσα στα δέντρα, για τα μυστικά δείπνα που λέγεται ότι γίνονταν εκεί, για τα όνειρα και τα σχέδια που δεν έφτασαν ποτέ να πραγματοποιηθούν.

Υπάρχουν ιστορίες που φιθυρίζονται ακόμα, για

ιστορίας που ζει και αναπνέει.

Ο Πύργος Βασιλίσσης σήμερα ανήκει στην Γεωργοκτηνοτροφική Εμπορική Κτηματική Εταιρία Ιλίου Α.Ε. Ο αμπελώνας του συνεχίζει να παράγει κρασί, το οινοποιείο λειτουργεί ακόμα, και οι επισκέπτες που περπατούν στα μονοπάτια του νιώθουν πως για λίγο ταξιδεύουν πίσω στο χρόνο. Δεν είναι απλώς ένα μουσείο· είναι ένας ζωντανός χώρος, γεμάτος αρώματα, ήχους και εικόνες που θυμίζουν πως κάποτε εδώ χτυπούσε μια άλλη καρδιά της Αθήνας.

Αν βρεθείς εκεί, αξίζει να κλείσεις για λίγο τα μάτια και να αφήσεις τη φαντασία σου να σε ταξιδέψει. Μπορεί να ακούσεις τα βήματα της βασίλισσας στο χαλίκι, το γέλιο κάποιων ευγενών σε ένα μακρινό δείπνο, ή το θρόισμα των φύλλων που



χαρίζοντας την απαραίτητη μαθητική πινελιά. Η δημοφιλία του γεγονότος στην μαθητική κοινότητα είναι εντυπωσιακή, αφού παρέες νεαρών γεμίζουν

αρκούν για να φτιάξουν μία βραδιά αξέχαστη, η θέα του Πύργου και τα βιολογικά κρασιά του κτήματος απογειώνουν την εμπειρία. Το μόνο σίγουρο



το κτήμα.

“Το Jazz στο Πάρκο έχει εξελιχθεί σε θεσμό για την πόλη μας, φέρνοντας κοντά τους πολίτες μας και τους επισκέπτες μας μέσα από τη μαγεία της μουσικής” ανέφερε χαρακτηριστικά η δήμαρχος Ιλίου, κα. Ανδριάννα Αλεβίζου-Κουκουβίνου.

για το μέλλον της διοργάνωσης είναι ότι έχει ακόμα πολλά να προσφέρει στον καλλιτεχνικό κόσμο. Τους μήνες του καλοκαιριού, η ανυπομονησία εντείνεται, ενώ οι Αθηναίοι αναζητούν ευχάριστους και δροσερούς τρόπους να ξεφύγουν από τη ρουτίνα της καθημερινότητας. www.athensjournal.gr

Το «Σινικό» τείχος της Αθήνας, κρυμμένο στην άσφαλτο, στο τσιμέντο, στα σκουπίδια

του Σπύρου Παππού

Παρότι βρίσκεται μια ανάσα από το κέντρο της πρωτεύουσας, έχει καταφέρει να περάσει εντελώς απαρατήρητο από τα μά-

εξωπραγματικών διαστάσεων, συνεχίζει να αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αινίγματα της αρχαίας πόλης, έχοντας



Το νότιο τμήμα όπως σώζεται σήμερα

των περιεργών Αθηναίων και των εξερευνητών τουριστών. Το «Τείχος Δέμα» αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα οχυρωματικά έργα της Ελλάδας εδώ και 23 αιώνες! Το μυστηριώδες τείχος,

βρεθεί στο κέντρο μίας βιομηχανικής περιοχής, δίπλα στη χωματερή της Αττικής.

Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, οι Σπαρτιάτες προκαλούν κάθε χρόνο

καταστροφές εισβάλλοντας στην Αττική από την «κλειδαρότρυπα» της Αθήνας, το στενό περάσμα μεταξύ όρους Αιγάλεω και Πάρνηθας. Μετά το τέλος του πολέμου, οι Αθηναίοι αναγνωρίζουν την Αχίλλειο πτέρνα της πόλης και ξεκινούν τη δημιουργία ενός πολύπλοκου συστήματος οχύρωσης, στα σύνορα της Αχαρναϊκής πεδιάδας. Το «**τείχος Δέμα**» όπως ονομάζεται σήμερα (αφού «δένει» το όρος Αιγάλεω με την Πάρνηθα) δεν είναι πραγματικά ένα συνεχές οικοδόμημα αλλά αποτελείται από δεκάδες μικρότερου μήκους τειχίσματα που εφάπτονται το ένα στο άλλο, δημιουργώντας μία γραμμή άμυνας ζηλευτή ακόμα και από σύγχρονα κράτη. Το κύριο τείχος, μήκους 4.300 μέτρων φαίνεται πως σκόπευε στην καθυστέρηση των εισβολέων και μαζί με το δεύτερο, βοηθητικό τείχος, στη διάλυση της παράτα-

ξης τους. Ένας πύργος παρατήρησης στη μέση της κοιλάδας επιβεβαιώνει τη στρατηγική σημασία του σημείου για τους Αθηναίους.

Οι μύθοι που το περιβάλλουν ωστόσο, είναι περισσότεροι από τους εχθρούς που ίσως απώθησε. Ελλείπει πρωτογενών πηγών, δεν είναι γνωστός κάποιος στρατός που να έφτασε εκεί, ούτε μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια το έτος της κατασκευής του. Ακόμα και η χρήση του κατά τους επόμενους αιώνες περιορίζεται στη σφαίρα της φαντασίας μας. Ίσως βέβαια δεν είναι η έλλειψη πηγών ο λόγος άγνοιας αλλά η έλλειψη ενδιαφέροντος. Η κάποτε κατάφυτη και εύφορη περιοχή σήμερα στραγγαλίζεται από κατασκευάσματα-θηρία, όπως η χωματερή, η Αττική Οδός, οι σιδηροδρομικές γραμμές και το βιοτεχνικό πάρκο. Παρόλα αυτά κάπου ανάμεσα καταφέρνει το «Σινικό τείχος

της Αθήνας» να διατηρήσει την αίγλη του.

Είναι τουλάχιστον λυπηρό ένα πρωτοπόρο αρχαίο έργο τέτοιας σημασίας να έχει εξαφανιστεί στη λήθη του χρόνου. Από τους εκατομμύρια περαστικούς, πόσοι γνωρίζουν άραγε ότι δίπλα τους βρίσκεται μία δημιουργία που με κόπο και μόχθο κατασκεύασαν οι πρόγονοί μας για να προστατεύσουν την πόλη μας;

Είναι τουλάχιστον άδικο εκ μέρους των σύγχρονων Ελλήνων να διατηρείται μία πολιτική διαγραφής της ιστορίας. Η επιστημονική μελέτη και η ανάδειξη του «Δέματος» αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την κατανόηση της αρχαίας ελληνικής στρατιωτικής ιστορίας. Ωστόσο, ο καθένας μας οφείλει να επισκεφθεί το τείχος έστω για μία φορά, να νιώσει δέος δίπλα του και να μυρίσει την εγκατάλειψη και την απαξίωση που το κρατούν ένα καλά φυλαγμένο μυστικό. ☞

Ομορφαινοντας το «σπίτι» μας

του Μιχάλη Τσουνιά

Μία δράση με πρωτοβουλία και υλοποίηση των ίδιων των μαθητών του σχολείου μας, τα αποτελέσματα της οποίας είναι εκθαμβωτικά.

Ο χώρος του σχολείου αποτελεί καθημερινότητα για εκατομμύρια μαθητές σε όλο τον κόσμο. Ιδιαίτερα για τους μαθητές της βαθμίδας του Λυκείου, η επιβαρυνμένη σε υποχρεώσεις καθημερινότητα σε συνδυασμό με το ιδιαίτερο της εφηβικής τους ηλικίας, καθιστούν αυτήν την καθημερινότητα ιδιαίτερα δύσκολη και ψυχολογικά απαιτητική. Αυτές οι σκέψεις ή-

ταν αρκετές για μία μικρή ομάδα μαθητών του σχολείου μας να εμπνευστεί και να κινητοποιήσει τη φαντασία όλων μας, με



σκοπό να κάνουμε το σχολείο μας έναν ευχάριστο χώρο. Στη διάρκεια αυτού του χρόνου κάθε γωνιά του σχολείου απέκτησε την

δικιά της ζωγραφιά. Η συνταγή ήταν απλή: Ένα μολύβι, ένα πινέλο, λίγα χρώματα και αμέτρητη όρεξη, μεράκι και χαρούμενη διάθεση... με την άδεια και την υποστήριξη του Διευθυντή μας κ. Χασάπη, ήταν αρκετά για να μεταμορφώσουμε το κτήριό μας σε έναν ευχάριστο και όμορφο χώρο. Συνολικά, περισσότερες από 15 ζωγραφιές δημιουργήθηκαν στο σχολείο μας, απεικονίζοντας θέματα της εκπαιδευτικής καθημερινότητας, αλλά και στοιχεία που στιγμάτισαν θετικά την παιδική μας ηλικία, όπως για παράδειγμα το σπίτι από την γνωστή σ' όλους μας ταινία, «Ψηλά στον Ουρανό». Η πρωτοβουλία αυτή ολοκληρώθηκε με δύο έργα αφιερωμένα στη μνήμη αδικοχάμενων ανθρώπων. Ο λόγος για ένα τρένο αφιερωμένο

στα θύματα του τραγικού δυστυχήματος της 28^{ης} Φεβρουαρίου στην κοιλάδα των Τεμπών και με μία ζωγραφιά στη μνήμη του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου.

Οι δυσκολίες στη διάρκεια της υλοποίησης αυτής της ιδέας ήταν πολλές. Σημαντική ήταν η συμβολή και στήριξη τόσο των καθηγητών όσο και των γονιών μας, οι οποίοι στάθηκαν αρωγοί σε όλες τις ιδέες μας κατά την διάρκεια της χρονιάς. Ιδιαίτερα οφείλουμε να ευχαριστήσουμε ένα πολύ ξεχωριστό και ταυτόχρονα καθοριστικό άτομο στην αλυσίδα των μελών του σχολείου μας. Ο λόγος για την **κυρία Χριστίνα**, η οποία φροντίζει να είναι το σχολείο μας πάντα καθαρό και φιλόξενο. Η κυρία Χριστίνα είναι η μεγαλύτερη υπο-

στηρίκτρια και αρωγός κάθε σκέψης, ιδέας και δράσης των μαθητών, από τη στιγμή που θα συλληφθεί στο μυαλό μας έως και την τελευταία στιγμή της υλοποίησής της. Όπως κάθε φορά, έτσι και σε αυτήν την περίπτωση, η συμβολή της ήταν καθοριστική τόσο σε πρακτικά θέματα, όσο και σε επίπεδο ιδεών και απόψεων. Χάρη στις προσπάθειες της ίδιας και φυσικά του Διευθυντή μας καταφέραμε να εξασφαλίσουμε όλον τον απαραίτητο εξοπλισμό για να κάνουμε πράξη όλες τις ιδέες μας. Και αυτό αποτελεί μόνο ένα παράδειγμα...Για τους μαθητές, η ικανοποίηση βλέποντας τους κόπους και την προσπάθειά τους καθημερινά είναι απεριγράπτη. Ο χώρος του σχολείου πλέον παύει να είναι βαρετός. Τώρα μπορούμε να πούμε ότι τα καταφέραμε! ☞

Την Παρασκευή 13 Δεκεμβρίου 2024, οι μαθητές και οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί του **Ομίλου Δημοσιογραφίας** του σχολείου μας, φιλοξενηθήκαμε στο Ραδιομέγαρο της EPT, στην Αγία Παρασκευή, προσκεκλημένοι της δημοσιογράφου της δημόσιας τηλεόρασης, **κας Αλεξάνδρας Δουβαρά**.

Αφού τύχαμε εγκάρδια υποδοχής, ενημερωθήκαμε για την ιστορία της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης και στη συνέχεια ξεναγηθήκαμε στους χώρους του Μεγάρου, στα στούντιο, στους χώρους της συμφωνικής ορχήστρας, στα κοντρόλ του σταθμού και στους χώρους σύνταξης των ειδήσεων. Παρακολούθησαμε ζωντανά, μέσα στο στούντιο, το δελτίο ειδήσεων του τηλεοπτικού σταθμού, συμμετείχαμε στη σύνταξη των ειδήσεων και μαθητές μας συμμετείχαν σε ραδιοφωνική εκπομπή της EPA Sport.

Στη συνέχεια, η κα Δουβαρά, καταξιωμένη και έγκριτη δημοσιογράφος με πολυετή θητεία στην EPT, έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές και στις μαθήτριες να συζητήσουν μαζί της για ό,τι τους απασχολεί σε σχέση με το επάγγελμα του δημοσιογράφου.



Αλεξάνδρα Δουβαρά

«Είστε νέοι, μην χάσετε ποτέ την ελπίδα σας ότι μπορείτε να φέρετε τούμπα τον κόσμο...!!»

Πώς είναι μια ημέρα σας στην EPT;

Ξεκινάει στις 7.30 το πρωί με τη σύσκεψη του δελτίου

ειδήσεων, το οποίο παρουσιάζω και ξεκινά στις 9:00 και ολοκληρώνεται στις 9:45. Εκεί ενημερωνόμαστε για τα θέματα της ημέρας από τους επικεφαλής των τμημάτων: του ελεύθερου ρεπορτάζ, του πολιτικού, των διεθνών ειδήσεων και του οικονομικού ρεπορτάζ. Κατόπιν ο αρχισυντάκτης αποφασίζει για την ιεράρχηση των θεμάτων. Η δική μου δουλειά είναι να μιλήσω με τους ρεπόρτερ που θα βγάλω στον αέρα, να γράψω την ειδηση και να διαβάσω όλα τα θέματα προτού πέσουν οι τίτλοι. Όλα αυτά είναι πολύ αγχωτικά γιατί παίζεις με τον χρόνο. Και γιατί είναι αναγκαίο να είσαι έτοιμος ανά πάσα στιγμή για το έκτακτο γεγονός, το πώς θα το διαχειριστείς. Ακόμη και μετά από 22 χρόνια στην EPT και 18 στην παρουσίαση δελτίων ειδήσεων, διακρίνω στον εαυτό μου κάποιο άγχος, όταν καλούμαι να κρατήσω ένα στον τηλεοπτικό αέρα, με μεγά-

λο γεγονός 4 ώρες δεκάδες συνδέσεις και ανταποκρίσεις. Είμαι τελειομανής και πολύ αυστηρή με τον εαυτό μου.

Πώς έχει επηρεάσει το επάγγελμά σας την προσωπική σας ζωή;

Η αλήθεια είναι ότι η δουλειά δεν τελειώνει όταν φεύγω από την EPT, το βράδυ παρακολουθώ δελτία ειδήσεων για να είμαι ενημερωμένη για το τί έχω να αντιμετωπίσω το πρωί, αν και πολλές φορές κατά τη διάρκεια της νύχτας έχουν συμβεί κοσμολογικές εξελίξεις, που τις μαθαίνω στις 6 το πρωί, όταν ανοίξω το κινητό μου.

Εκεί όμως που πραγματικά με έχει επηρεάσει όλα αυτά τα χρόνια η δουλειά μου είναι στο κομμάτι των παιδιών μου, θα ήθελα να τους δίνω περισσότερο χρόνο. Επί της ουσίας όμως, πέρα από την καθημερινή διεκπεραίωση, το φαγητό, τα πλυμένα ρούχα, το διάβασμα, το να κά-

νω τον «ταξιτζή» τα απογεύματα. Έχω τύψεις για το γεγονός ότι δεν τα καταφέρνω πάντα και δεν παίζω πολύ μαζί τους, ή για το γεγονός ότι λόγω δικής μου κούρασης δεν είμαι πάντα εκεί για να ακούσω και τα δικά τους προβλήματα. Προσπαθώ, πάντως, αυτόν τον λίγο χρόνο που μου απομένει να τους τον διαθέτω μέσα από την ψυχή μου.

Πώς νιώθετε που σας αναγνωρίζουν στον δρόμο μέσα από την τηλεόραση;

Μου αρέσει να με αναγνωρίζουν, και αυτό γίνεται σε μεγάλο βαθμό και στην περιφέρεια, καθώς εκεί οι άνθρωποι ανέκαθεν παρακολουθούσαν περισσότερο την κρατική τηλεόραση. Και ξέρετε τι άλλο μου αρέσει πάρα πολύ; Που μου μιλάνε στον ενικό, για εκείνους είμαι η Αλεξάνδρα, σκέτο. Το να μπαίνεις στο σπίτι του άλλου καθημερινά και να έχει δημιουργηθεί μία σχέση οικειότητας, νομίζω ότι είναι επιτυχία. Είναι πάρα πολύ ωραίο συναίσθημα!

Ποια ήταν μία όμορφη στιγμή της καριέρας σας;

Ένα χρόνο πριν από τους Ολυμπιακούς αγώνες της Αθήνας, το 2003, είχα τη χαρά να συμμετάσχω στην ελληνική αποστολή της EPT που ταξίδεψε οδικώς επί 2,5 μήνες στην Τουρκία, στη Βόρεια Αφρική (Αίγυπτο, Μαρόκο) και μέσω Γιβραλτάρ σε Ισπανία, Πορτογαλία, Γαλλική Ριβιέρα, Ιταλία με σκοπό να διαδώσουμε το Ολυμπιακό ιδεώδες, μιας και η κοιτίδα των Ολυμπιακών Αγώνων είναι η Ελλάδα. Είχαμε την ευκαιρία να πάρουμε συνεντεύξεις από Ολυμπιονίκες, αθλητές, πολιτικούς, από πολύ σπουδαίους ανθρώπους και πέρα από τον αθλητισμό, από γυναίκες του αραβικού κόσμου που είχαν υποστεί ρατσισμό και κακοποίηση από τα καθεστώτα, να μας μιλήσουν για το πόσο υποβαθμισμένος είναι ο ρόλος τους στην κοινωνία που ζουν και πόσο έντονα έχουν βιώσει τον αποκλεισμό. Ήταν μία εμπειρία ζωής που δεν θα ξεχάσω ποτέ!!



Δεν υπάρχουν καλές ειδήσεις ή απλώς δεν προβάλλονται ;

Φυσικά και υπάρχουν, αλλά δυστυχώς υποβαθμίζονται από την βαριά επικαιρότητα. Θεωρώ, πάντως, ότι και ως κοινωνία πολλές φορές εστιάζουμε για κάποιον μαζοχιστικό λόγο στον ανθρώπινο πό-

ακραίο να γίνεται φυσιολογικό. Δείτε «χτυπήματα» στα site τους πρώτους τίτλους, τα πρώτα θέματα των ειδήσεων. Έχετε αναρωτηθεί πόσο καιρό έχουμε να ακούσουμε ως πρώτο θέμα κάτι θετικό; Κάτι ελπιδοφόρο; Αυτό συμβαίνει στην κοινωνία μας εν γένει. Εγώ προτείνω να βλέπουμε όσο μπορούμε το

λούνται. Όπως οι γιατροί, έτσι κι εμείς, πρέπει να επιτελούμε λειτουργήματα. Αντ' αυτού, κάποιος δεν έχουν κανέναν ενδιασμό να θίξουν υπολήψεις, να διασύρουν ανθρώπους, να συνθλίβουν την αξιοπρέπεια του άλλου. Υπάρχει δυστυχώς και αυτή η «δημοσιογραφία», που δεν έχει ίχνος δεοντολογίας..

είσαι ελεύθερος.

Είναι άλλο να ακολουθείς πολιτικά την γραμμή του μέσου όπου εργάζεσαι, κι αν μην ανήκεις στο πολιτικό χώρο τον οποίο καλείσαι να καλύψεις ρεπορταζιακά, και άλλο να πας κόντρα στις αρχές και τις αξίες σου.

Κατά πόσο έχει αλλάξει το επάγγελμα του δημοσιογράφου στην ψηφιακή εποχή;

Μας χωρίζουν έτη φωτός από την δημοσιογραφία πριν την εμφάνιση του διαδικτύου. Πλέον η πληροφορία τρέχει με ιλιγγιώδεις ρυθμούς. Δεν περιμένεις να την διαβάσεις στην εφημερίδα, ούτε να την ακούσεις το βράδυ στις ειδήσεις. Την μαθαίνεις την ώρα που συμβαίνει. Η είδηση φτάνει στα κέντρα ενημέρωσης και μπορούμε να την ελεξεργαστούμε ταχύτατα.

Υπάρχει καταγισμός πληροφοριών και χρειάζεται μία δυνατή ειδησεογραφική ομάδα ανθρώπων που θα τις φιλτράρει και θα σβύσει από τη μνήμη του σκληρού δίσκου τα περιττά. Οι τηλεθέσεις των κεντρικών δελτίων ειδήσεων έχουν πέσει, γιατί πολύ απλά ο κόσμος έχει τη δυνατότητα της άμεσης ενημέρωσης από το διαδίκτυο.

Θα λέγατε ότι υπάρχει ανταγωνισμός στο επάγγελμά σας και πώς εκδηλώνεται;

Υπάρχει τεράστιος ανταγωνισμός, ειδικά στην τηλεόραση. Όλοι επιθυμούν να γίνουν τηλεαστέ-

ρες. Έχουν κολλήσει με το μικρόβιο της έκθεσης. Δεν είναι όμως η δουλειά του δημοσιογράφου μόνο λάμψη. Θέλει σοβαρή και επίπονη δουλειά για να καταξιωθείς και πολλά χρόνια συνεπούς προσπάθειας και δουλειάς. Θέλει και σπουδές, μεταπτυχιακά κτλ. Παλιά δεν υπήρχαν σχολές δημοσιογραφίας.

Καλή πένα να είχες και έκανες την αρχή, τώρα πολλοί έχουν πτυχία αλλά δεν βρίσκουν δουλειά, είναι αλήθεια ότι ο χώρος μας εδώ και χρόνια έχει κορεστεί, ο έντυπος τύπος παραπαίει, εφημερίδες κλείνουν η μία μετά την άλλη.... Θέλει γερό στομάχι και πείσμα και τσαγανό. Και πίστη και φιλοδοξία! Και όνειρα παιδιά, μην εγκαταλείψετε ποτέ το όνειρό σας. Εμείς, της παλαιότερης γενιάς, ίσως και λόγω κούρασης πλέον, να είμαστε πιο απαισιόδοξοι απέναντι στη ζωή. Το μέλλον ανήκει σε σας, μην μασάτε πουθενά!

Μία συμβουλή σας;

Θέλω να επιλέξετε να ακολουθήσετε αυτό που πραγματικά νιώθετε ότι θα σας κάνει ευτυχισμένους! Αν είστε τυχεροί και καταφέρατε να κάνετε το χόμπι σας επάγγελμα, αυτό θα ήταν ακόμη πιο μαγικό! Ό,τι και να επιλέξετε, να μπείτε με χαρά, με ορμή, με κέφι και την ζεστασιά που θέλει κάθε τι καινούργιο. **Να αγαπάτε αυτό που κάνετε και θα πετύχετε σίγουρα!**



νο, αυτό μας προκαλεί το ενδιαφέρον, ίσως γιατί με αυτόν τον τρόπο συρρικνώνουμε ή αφήνουμε πίσω τα δικά μας προβλήματα. Είναι ανησυχητικό αυτό που συμβαίνει με εμάς τους δημοσιογράφους, μεταδίδουμε καθημερινά τόσες δυσάρεστες ειδήσεις, για πολέμους, κακοποιήσεις παιδιών, ειδική εγκλήματα, γυναικοκτονίες, συμμορίες ανηλίκων κι ενώ τον πρώτο καιρό προσωπικά σοκαριζόμαστε και δεν μπορούσαμε να αποστασιοποιηθώ από την είδηση, δηλαδή το ζούσα, και αυτό φαινόταν στο πρόσωπό μου, πλέον νιώθω ότι έχω πάθει ανοσία, ότι λειτουργώ παθητικά, ότι το αυτί μου έχει τόσο πια εξοικειωθεί με την ασχήμια, που τείνει πια το

ποτήρι μισογεμάτο και όχι μισοάδειο. Είστε νέοι, μην χάσετε ποτέ την ελπίδα σας ότι μπορείτε να φέρετε τούμπα τον κόσμο...!!

Ποια θεωρείτε ότι είναι η αντιμετώπιση και η γνώμη του κόσμου γενικότερα για το επάγγελμα του δημοσιογράφου;

Πολλές φορές είναι αρνητική. Θυμάστε στις διαδηλώσεις ένα σύνθημα για τους δημοσιογράφους; Ένα καθόλου κολακευτικό σύνθημα, που δεν με κάνει περήφανη. Γιατί στον βωμό της τηλεθέασης κάποιος από εμάς έχουμε ξεχάσει ή μπερδέψει τον ρόλο μας, ο οποίος είναι απλώς να παρουσιάζουμε τα γεγονότα όπως ακριβώς συντε-

θλίζονται για αυτή τη μερίδα των «συναδέλφων». Δεν το έχω κάνει ποτέ στη ζωή μου και δεν πρόκειται ποτέ να επικροτήσω αυτή τη λογική. Όλοι δουλεύουμε γιατί πρέπει να πληρώσουμε τους λογαριασμούς του σπιτιού μας, να μεγαλώσουμε τα παιδιά μας. Αλλά χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς. Εγώ νομίζω ότι όλα ξεκινάνε από το σπίτι. Είναι θέμα παιδείας. Αν σε έχουν μάθει, ότι για κανέναν λόγο δεν θα υποκύψεις σε τέτοιου είδους πιέσεις, αν σε έχουν μάθει να λες όχι σε ότι δεν σου αρέσει, αν σε έχουν μάθει ότι για κανένα λόγο δεν θα πουληθείς και δεν θα κάνεις κάτι ενάντια στην ηθική σου. Τότε και μόνο τότε

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Προληπτική αυτομαστίγωση της Χρυσής Διαμάντη

Ο χαρακτηρισμός της κοινωνίας της σύγχρονης πραγματικότητας ως μία άκρως πολιτισμένη συνθήκη συμβίωσης, είναι κάθε άλλο παρά γνωστικός. Η διαστρεβλωμένη εικόνα της πραγματικότητας - κοινωνικής και κυρίως πολιτικής - η οποία ταίτζεται στα πλήθη από τους ύπουλους, θελότυφλους ή απλώς ανίδεους, αποσκοπεί στην αποπλάνηση για την ικανοποίηση αχόρταγης απληστίας, είτε αυτή αφορά χρήματα είτε προβολή του εαυτού, δεν λείπουν εξάλλου οι περιπτώσεις που η επιδίωξη δεν είναι παρά η ενίσχυση του εγωισμού.

Όχι, δεν πρόκειται για ακόμη κάποια από τις

επιπόλαιες και παρατραβηγμένες θεωρίες συνωμοσίας για την κρυφή παρακολούθηση μέσω εμβολίων των πολιτών από την κυβέρνηση ή για την επιπεδη γη, λογισμοί ανθρώπων που αισθάνονται ασήμαντοι, σε μια αναποτελεσματική - συνειδητή ή υποσυνείδητη - προσπάθεια αναρρίχησης τους στην κοινωνική πυραμίδα μέσω της ρητορείας ιστοριών με λογικά χάσματα.

Η ρητορική και η ικανότητα της πειθούς, από τον αρχαίο ακόμη κόσμο, αξιοποιούνταν από όποιους ικανούς να χειρίζονται τον λόγο με επιδεξιότητα επαρκή για την καθοδήγηση του ανυποψίαστου όχλου στην επιθυμητή γνώμη, ανεξάρτητα από τις ηθικές αξίες - ή την

έλλειψη αυτών - που τη διέπουν. Με την εξέταση, λόγου χάρη, των δικαστηρίων της αρχαίας Αθήνας, φανερώνονται πρόσωπα χαρισματικά, η γνώμη των οποίων εν τέλει επικρατεί, όχι λόγω της δεοντικής τους αξίας, αλλά χάρη στα ευπαρουσίαστα λόγια τους. Ακόμη και σήμερα, αποτελεί αξιοθαύμαστο φαινόμενο το ξεχείλισμα των διοικητικών οργάνων και των πολιτικών συναντήσεων από εκείνους που παρά την ανεπάρκειά τους στην εκπροσώπηση του δικαίου, διατηρούν την φήμη τους σε διεθνές επίπεδο και συχνά εκλέγονται από το κοινό λόγω της ρητορικής τους ικανότητας, ή έστω, μιας επιβλητικής - σχεδόν παράλογης - αυτοπεποίθησης και ιταμότητας στις πολιτικές αντιπαραθέσεις. Ως

γνωστόν η τρομακτική πλειονότητα αυτών υποκινούνται από συμφέροντα που διψούν να ικανοποιηθούν.

Τα παραπάνω ωστόσο, δεν αποτελούν κάποια ρηξικέλευθη αποκάλυψη για τα πραγματικά κίνητρα των ισχυρών. Έχουν αποκωδικοποιηθεί αναρίθμητες φορές στο παρελθόν από γνωστικούς, ακόμη και σε βαθμό υπερβολής από τους υποστηρικτές των συνωμοσιών. Επομένως, γιατί, ενώ είναι γνωστή η μεροληψία των διοικητικών οργάνων, η κατάσταση παραμένει στάσιμη;

Κύριος υπαίτιος δεν είναι παρά η αδικαιολόγητη διστακτικότητα των νοήμωνων ανθρώπων να αναλάβουν απαραίτητες ευθύνες για την επιτακτική αναστύλωση μιας παγκόσμιας κοινωνίας δικαιοσύνης και ηθικής. Η γνωστικότητα και οι υψηλές διανοητικές ικανότητες αποτελούν ένα χάρισμα το οποίο επιβάλλεται να αξιοποιείται προς το κοινό συμφέρον, και η αγορευτική ικανότητα

να συνδυάζεται με τις στοιχειώδεις, τουλάχιστον, ανθρωπιστικές αξίες, προκειμένου να πάψει να επικρατεί στις κοινωνίες κλίμα αποπλάνησης από τους εκάστοτε ισχυρούς. Η προοπτική της αποτυχίας ή της απόρριψης από το πλήθος δεν συνιστά εύλογη αιτία δισταγμού, σε μια πραγματικότητα που έχει ανάγκη από καθοδήγηση, στην παρούσα φάση, όσο ποτέ. Αναρίθμητα είναι τα παραδείγματα νοήμωνων ανθρώπων του παρελθόντος - ηγετών, επιστημόνων, συγγραφέων κ.ά. - οι οποίοι αντιμετώπισαν ανελέητη αποδοκιμασία την εποχή στην οποία δρούσαν, όμως η συμβολή τους στην παγκόσμια ιστορία παραμένει υπέρμετρων διαστάσεων.

Εύλογη παρουσιάζεται, ύστερα από την ανάλυση των συγκεκριμένων γεγονότων, η ένταξη στα αντικείμενα μελέτης, ήδη από τα σχολικά χρόνια, των σπουδαιών προσωπικοτήτων που άλλαξαν για πάντα την πορεία της ιστορίας πρωτοστατώντας στα θέματα της εποχής, ως μέτρο αντιμετώπισης της φανεράς

αποφυγής λήψης πρωτοβουλιών από την οποία χαρακτηρίζονται οι νέοι. Δεδομένης της συχνης επιλογής της αποχής από δραστηριότητες ή διαγωνισμούς λόγω του φόβου για την αποτυχία, θα ήταν άκρως ωφέλιμος ο παραδειγματισμός από μεγάλες προσωπικότητες, οι οποίες άδραξαν την ευκαιρία να επέμβουν (με γνωστικότητα) σε σημαντικά ζητήματα.

Επιβάλλεται η εκπαίδευση των νέων να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να πάψουν πλέον να αυτοτιμωρούνται προληπτικά για ενδεχόμενες αποτυχίες, καταδικάζοντας τους εαυτούς τους αλλά και την κοινωνία ευρύτερα, ματαιώνοντας την επικείμενη προσπάθειά τους πριν από την έκφρασή της. Με αυτόν τον τρόπο, προετοιμάζονται ηγέτες ικανοί όχι απλώς να χειρίζονται τον λόγο, πείθοντας τα πλήθη, αλλά να καθοδηγούν με βεβαιότητα και αυτοπεποίθηση και εξασφαλίζοντας πως το περιεχόμενο των λόγων τους είναι πάντοτε ηθικό και αποσκοπεί στην συλλογική ευδαιμονία και ευημερία. ❧

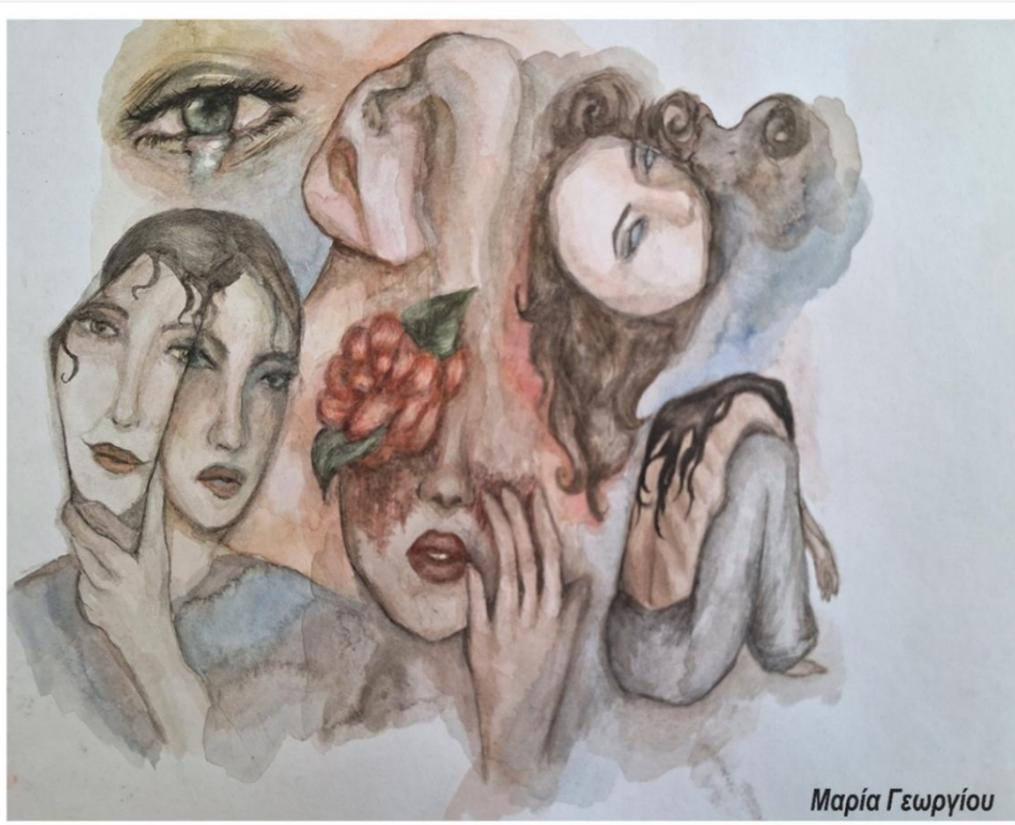
ΑΠΟΨΕΙΣ

Με το ημερολόγιο να δείχνει πλέον 2025, ένα ερώτημα στο μάθημα της Φιλοσοφίας αποτελεί την τέλεια αφορμή για σκέψη. «Είναι αυτός ο 21^{ος} αιώνας που ονειρευόμαστε»; Είναι στα αλήθεια ο κόσμος που παραδίδει η προηγούμενη γενιά καλύτερος από εκείνον που παρέλαβε...;

Πολλοί θα σπεύσουν να απαντήσουν θετικά σε αυτό το ερώτημα. Ωστόσο, τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά όσο φαίνονται. Αλήθεια, όσα εμείς θεωρούμε αυτονόητα, είναι δεδομένα για ανθρώπους σε άλλα μέρη του πλανήτη; Ή ακόμη και για τον γείτονά μας; Έννοιες όπως η ειρήνη, τα δικαιώματα, η επιβίωση είναι εξασφαλισμένες και για τους 8 δισεκατομμύρια κατοίκους της Γης; Δυστυχώς, δεν μπορούμε να κρυφτούμε από **την αλήθεια**.

Ξεκινώντας από ένα από τα πιο φλέγοντα θέματα της επικαιρότητας, εύκολα διαπιστώνει κανείς πως η παγκόσμια ειρήνη, αποτελεί ακόμη και σήμερα ένα άπιαστο όνειρο. Ισραήλ και Χαμάς συμπληρώνουν σχεδόν ενάμιση χρόνο καθημερινών αιματηρών συγκρούσεων, έπειτα από τα γεγονότα της 7^{ης} Οκτωβρίου 2023. Και ενώ ο υπόλοιπος κόσμος αναζητά ευθύνες,

Είναι αυτός ο 21^{ος} αιώνας που ονειρευόμαστε; Ανασφάλεια και αμφισβήτηση του Μιχάλη Τσουνιά



Μαρία Γεωργίου

χιλιάδες άμαχοι - γυναίκες και παιδιά - έχουν χάσει τις ζωές τους, ενώ εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται ακόμη σε υψηλότατο κίνδυνο. Παρόμοια είναι και η κατάσταση στην Ουκρα-

νία. Η ένοπλη διαμάχη αριθμεί πλέον 3 χρόνια με αμέτρητες απώλειες αλλά και ανθρώπους εκτοπισμένους, σε διαρκή πάλη για την εξασφάλιση των βασικών αγαθών και της επιβίωσης. Και ενώ συμ-

βαίνουν αυτά, οι μεγάλες δυνάμεις - Ηνωμένες Πολιτείες και Ευρωπαϊκή Ένωση - εργάζονται για την εξασφάλιση των ευνοϊκότερων συμφωνιών και την εξυπηρέτηση των ανάλογων συμφερόντων τους, με

πολύ ακριβείς κινήσεις στην σκακιέρα των χρημάτων. Καθημερινές εκκλήσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών αλλά και όλων των φιλανθρωπικών οργανώσεων για εκεχειρία αγνοούνται ενώ είναι σύνηθες να απορρίπτονται και οι αποστολές ανθρωπιστικής βοήθειας. Τι έχουμε να πούμε λοιπόν σε αυτές τις οικογένειες; Κι αυτό είναι μόνο η αρχή...

Η έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει καθιερωθεί - και με νομική υπόσταση - από την Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ, το 1948. Δυστυχώς όμως οι ελευθερίες δεν είναι εξασφαλισμένες για τους ανθρώπους σε όλα τα μέρη της υδρογείου. Ζητήματα όπως η παιδική εκμετάλλευση, η φτώχεια, η καταπάτηση της ελευθερίας του ανθρώπου και πολλά ακόμη θέματα που θεωρούμε τα οποία έχουμε ξεγράψει από την καθημερινότητά μας (και έτσι θα πρέπει να συμβαίνει) δυστυχώς μαστίζουν ακόμη τις κοινωνίες ανά τον κόσμο, στον «προηγμένο» 21^ο αιώνα. Με μια γρήγορη ματιά στα γεγονότα που συμβαίνουν στην Μέση Ανατολή - Ιράν και Συρία - μπορεί κανείς να εντοπίσει φαινόμενα χειραγώγησης των γυναικών από τους κυβερνώντες, οι οποίοι συχνά αναλαμβάνουν την εξουσία με την βία και

επιβάλλουν καθεστώτα τρομοκρατίας. Και αυτά είναι μόνο μερικά παραδείγματα από τα πολλά που συμβαίνουν γύρω μας. Γιατί εάν ήμασταν εμείς, η μητέρα ή η αδερφή μας, μήπως τότε θα ενδιαφερόμασταν περισσότερο;

Ας περιοριστούμε όμως στην δική μας κοινωνία...είναι άραγε τέλεια; Φυσικά και όχι. Μπορεί η σοβαρότητα των προβλημάτων να είναι μικρότερη αλλά δεν αναιρείται το γε-

γονός πως ζητήματα όπως η οπαδική βία δεν αρμόζουν σε κοινωνία του 21^{ου} αιώνα. Ζωές χάνονται, οικογένειες θρηνούν τα παιδιά τους, νέα παιδιά καταλήγουν στα νοσοκομεία εξαιτίας της ομάδας που υποστηρίζουν. Πόσες μητέρες δεν είδαν ποτέ τα παιδιά τους να γυρνούν στο σπίτι επειδή η απάντηση στο ερώτημα «Τι ομάδα είσαι;» έτυχε να μην συμφωνεί με αυτή των δολοφόνων; Γιατί ένας Παναθηναϊκός να είναι α-

νώτερος από έναν Ολυμπιακό; Αν ο μπαμπάς μας υποστήριζε διαφορετική ομάδα; Γιατί να στερούμε την ζωή ενός πιθανού πατέρα μικρών παιδιών επειδή υποστηρίζει την «λάθος» ομάδα; Δυστυχώς, κανένας από τους κατηγορούμενους για την δολοφονία του Άλκη, του Μιχάλη, του Γιώργου – ο οποίος έπεσε εν ώρα κα-θήκοντος – δεν μπόρεσε να δώσει απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα. Ακόμη πιο στενάχωρο είναι όμως το γεγο-

νός πως η ίδια η κοινωνία μας δεν έχει καταφέρει να δώσει απάντηση σε αυτά τα ερωτήματα. Είναι στενάχωρο πως αυτά τα γεγονότα αποτελούν μόνο μερικά παραδείγματα από όλα όσα συμβαίνουν γύρω μας και συνήθως περνούν απαρατήρητα από όλους μας. Είναι όμως στο χέρι μας, εμείς, η νέα γενιά, να παλέψουμε για την βελτίωση του κόσμου που ζούμε και να καταφέρουμε να τον παραδώσουμε καλύτερο από ό,τι τον λάβαμε.

Είναι ανάγκη η ελπίδα να μετατραπεί σε ουσιαστική πράξη και δράση. Γιατί μόνο έτσι θα εξασφαλίσουμε ένα καλύτερο μέλλον για εμάς και για όσους ακολουθούν.

Αυτό το άρθρο δεν θα έπρεπε να ανήκει σε κάποιον...αποτελεί σκέψεις απλών ανθρώπων, είναι προβληματισμοί μικρών και μεγάλων και μας αντιπροσωπεύει όλους.☪

Δικαιοσύνη... Άντε να τη βρεις

Η δικαιοσύνη σε κρίση

του Δημήτρη Χροναίου

Μέσα στον Οκτώβριο αποφυλακίστηκε ο **Iwao Hakamada**, Ιάπωνας θανατοποινίτης, μετά από πενήντα οκτώ χρόνια μέσα στη φυλακή για έγκλημα το οποίο δε διέπραξε. Συγκεκριμένα, κατηγορούνταν για τη δολοφονία ενός στελέχους μιας εταιρείας και της οικογένειάς αυτού. Όπως αποδείχθηκε

Οπότε πια στα ογδόντα οκτώ του χρόνια έχει χάσει αμέτρητο χρόνο μέσα στη φυλακή αδικώς, χωρίς να έχει απολαύσει τη ζωή του. Επομένως καμία συγγνώμη από κανένα διοικητή της αστυνομίας δε μπορεί να φέρει αυτόν τον χρόνο πίσω. Όπως είπε και η αδερφή του άλλωστε, η μοίρα τους ήταν προδια-

τουργίας της δικαιοσύνης. Η βασικότερη αιτία της κρίσης του θεσμού αυτού είναι τα χρήματα και γενικότερα το κέρδος, αφού συχνά οι φορείς δικαιοσύνης, δεν είναι αδιάφθοροι. Με άλλα λόγια, δωροδοκούνται και μάλιστα κάποιοι με μεγάλη ευκολία. Γι' αυτό, το κράτος θα ήταν καλό να τους

στοιχεία ενοχοποίησης κυρίως αστυνομικών, αλλά και άλλων αξιωματούχων. Άρα αν είσαι αντίπαλος τέτοιων μεγαλοεπιχειρηματιών και δεν είσαι οικονομικά ή κοινωνικά αποκλεισμένος, δεν έχεις ελπίδες να νικήσεις. Ίσως και από εκεί που δεν το περιμένεις, χωρίς καμία προσωπική αντιπαλότητα, να πέσεις θύμα κάποιου «πλουσίου» χρησιμοποιώντας σε ως μέσο διαφυγής του και κάλυψης των παρανομιών του, ειδικά αν σε γνωρίζει προσωπικά. Έτσι χάνεται και η εμπιστοσύνη. Οι άνθρωποι δεν θα ξέρουν ποιον έχουν απέναντί τους.

αυτής της κατεύθυνσης; Γνωρίζουν ότι υπάρχει κίνδυνος για την ίδια τους τη ζωή ενδεχομένως; Μπορεί να μπορεί και όχι. Στο χέρι τους είναι να ανατρέψουν αυτήν την κατάσταση. Ίσως να έχουν κάποιο σχέδιο ή σχέδιο για την επίτευξη αυτού του δύσκολου στόχου.

Μέχρι τότε δυστυχώς θα χρειαστεί να υπομείνουμε καθεστώτα αταξίας, όπου «κουμάντο» κάνουν οι «ισχυροί». Κι άλλοι άνθρωποι θα φυλακιστούν, άλλοι ενδέχεται να πεθάνουν και να αποκτήσουν αδικώς κακή φήμη Βέβαια κάποια στιγμή η αλήθεια



η καταδίκη του οφειλόταν σε πλαστά στοιχεία της αστυνομίας και της εισαγγελίας, αλλά και στην ψευδή ομολογία του εξαιτίας πιέσεων των δύο προηγούμενων φορέων. Παρόλα αυτά, αποφυλακίστηκε και αυτό είναι θετικό για τον ίδιο και για την οικογένειά του. Ή μήπως όχι; Ο συγκεκριμένος συνελήφθη σε ηλικία τριάντα ετών.

γεγραμμένη. Το «ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιο» γνωμικό, δεν ισχύει πια λοιπόν; Πράγματι η δικαιοσύνη τελικά επήλθε. Αλλά άργησε. Τι να την κάνει τώρα αυτός ο άνθρωπος μετά από τόσο χρόνια; Πρακτικά δεν έχει νόημα. Κι όμως, αυτό είναι ένα από τα πολλά τέτοια περιστατικά μη ορθής λει-

μισθοδοτεί επαρκώς ώστε να μη «λαδώνονται». Συνήθως, εκείνοι που προσπαθούν να δωροδοκίσουν τους δικαστές είναι μεγαλοεπιχειρηματίες, οι οποίοι προκειμένου να παραγραφούν τα εγκλήματά τους, διαθέτουν τεράστια ποσά για να «σιωπήσει» το δικαστήριο. Άλλωστε πολλοί από αυτούς κρατάν στα χέρια τους

Θα γίνουν καχύποπτοι και θα φοβούνται μέχρι και τη σκιά τους. Όλα αυτά φέρνει αυτή η κρίση.

Παρόλα αυτά, οι νέοι σε μεγάλο ποσοστό συνεχίζουν να επιλέγουν τον νομικό κλάδο στον επαγγελματικό προσανατολισμό. Γνωρίζουν άραγε τους άγραφους νόμους, τα ηθικά διλήμματα, τους κινδύνους

θα φανερωθεί. Θα αργήσει, αλλά θα φανεί, χωρίς το γεγονός αυτό να αναιρεί τις αδικίες, οι οποίες θα διαπραχθούν στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα. Η δικαιοσύνη δημιουργήθηκε ως ένα μέσο επιβολής της τάξης. Σήμερα είναι εργαλείο των «πλουσίων». Με όλα αυτά, άντε να τη βρεις στις μέρες μας.☪

ΑΙ: ποιος δουλεύει, τελικά; Η κριτική σκέψη πάει περίπατο

του Σπύρου Παππού

Την εποχή που αλγόριθμοι Τεχνητής Νοημοσύνης είναι πανεύκολα προσβάσιμοι από οποιονδήποτε διαθέτει σύνδεση στο διαδίκτυο, φουντώνει συνεχώς η συζήτηση σχετικά με την αλόγιστη χρήση τους από μαθητές, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τις σχολικές τους υποχρεώσεις. Η «μάστιγα» των μη ανθρώπινων εργασιών εμφανίζεται σε κάθε χώρα της Δύσης, ενώ οι μαθητές είναι ήδη από το Δημοτικό-εξοικειωμένοι με τους διάφορους αλγορίθμους Τεχνητής Νοημοσύνης.

Η κοινωνία φαίνεται διχάζεται μεταξύ εκείνων που υποστηρίζουν ότι είναι θεμιτή η αξιοποίηση εργαλείων Τ.Ν. στο σχολείο, αφού έτσι προετοιμάζονται οι μαθητές για το μέλλον και από την άλλη εκείνων, που προτάσσουν την έλλειψη ανθρώπινης χροιάς στα δημιουργήματα των παιδιών και τις πιθανές συνέπειες.

Τι λένε οι μαθητές
Όπως διαπιστώνεται από πρόσφατη έρευνα του Ιδρύματος Vodafone, που πραγματοποιήθηκε σε ευρωπαϊκές χώρες με

τη συμμετοχή μαθητών ηλικίας 12-17

δρομή της Τ.Ν. αποδεικνύεται σω-

του Pew Research Center, σύμφωνα με την οποία το ποσοστό μαθητών που χρησιμοποιούν την Τ.Ν. για τις σχολικές εργασίες διπλασιάστηκε κατά το προηγούμενο έτος.

Η άποψη των

μαθητές που ενώ παραδίδουν άρτιες εκθέσεις, όταν συζητάμε στην τάξη αδυνατούν να προσφέρουν ιδέες. Τότε καταλαβαίνω ότι χρησιμοποιούν ακρίτως την Τ.Ν.» δήλωσε στην εφημερίδα φιλόλογος Λυκείου.



Τέλος, εκπαιδευτικό προσωπικό και κυβερνήσεις αμφισβητούν έντονα την αξιοπιστία των πληροφοριών, χωρίς να αποκλείουν το ενδεχόμενο προπαγάνδας συγκεκριμένων πολιτικών θέσεων μέσω προγραμμάτων τεχνητής νοημοσύνης.

Ήδη η Ε.Ε. εφαρμόζει μία σειρά μέτρων (A.I. Act) για τον περιορισμό του «ιμπεριαλισμού» της Τ.Ν., μέτρα που επηρεάζουν φυσικά και την μαθητική ζωή.

ετών, το 74% των μαθητών πιστεύει ότι η Τ.Ν. θα δραματίσει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Ωστόσο, λιγότεροι από τους μισούς αισθάνονται ότι τα σχολεία τους προετοιμάζουν επαρκώς για να ασχοληθούν με τη νέα τεχνολογία. Μαθητές, οι οποίοι χρησιμοποιούν τακτικά την Τ.Ν. είτε για την συγγραφή εργασιών είτε για την επίλυση ασκήσεων, απενοχοποιούν την πρακτική αυτή, πιστεύοντας ότι αυτός θα είναι ο κυρίαρχος τρόπος εκπόνησης εργασιών τα επόμενα χρόνια. Σε πολλές περιπτώσεις, εξάλλου, η συν-

τήρια για μαθητές που, όντας υπό την πίεση του χρόνου και του φόρτου εργασίας, αναζητούν μία γρήγορη λύση.

«Φυσικά και χρησιμοποιώ το ChatGPT και το Deepseek για σχολικές εργασίες. Κυρίως παίρνω ιδέες για την έκθεση ή βρισκω στιγμιαία πληροφορίες» αναφέρει χαρακτηριστικά μαθητής της Β' Λυκείου. Αιτίες όπως η ευκολία στην χρήση και την πρόσβαση, η γρήγορη και αποτελεσματική παραγωγή ιδεών και η ανάπτυξη μακρών κειμένων οδήγησαν σε ραγδαία αύξηση των μαθητών-χρηστών το 2024, όπως πιστοποιείται από πρόσφατη έρευνα

καθηγητών
Αν και οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την συμβολή της Τ.Ν. στην εκπαιδευτική διαδικασία, πολλοί ενδοιασμοί διατυπώνονται σχετικά με τις «παρενέργειες» του φαινομένου στους μαθητές. Υποστηρίζεται ότι υπονομεύεται το ακαδημαϊκό περιβάλλον, αφού τα προϊόντα λογοκλοπής είναι πλέον συχνότατα και εξαιρετικά δύσκολο να εντοπιστούν.

Επιπλέον, σημαντικό επιχείρημα κατά της υιοθέτησης τέτοιων μεθόδων εκπαίδευσης αποτελεί η πιθανή μείωση της κριτικής σκέψης των μαθητών. «Βλέπω

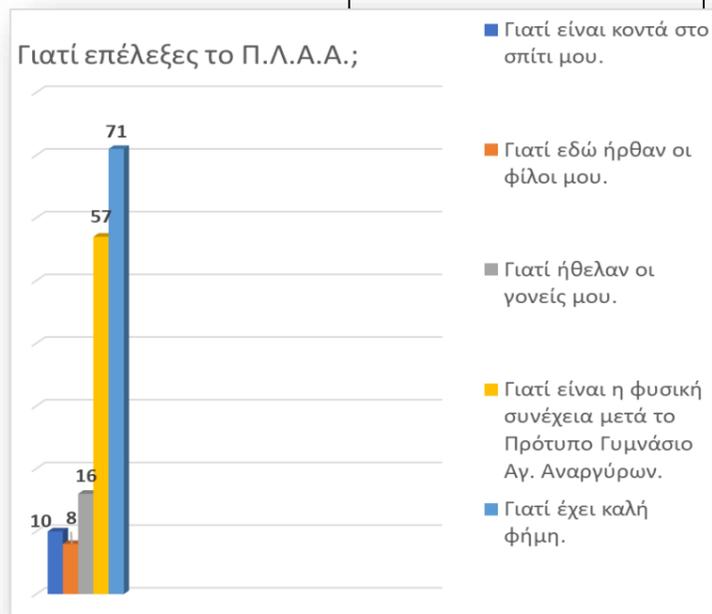
Κλείνοντας, αρχίζει και γίνεται πλέον κατανοητό από τον καθηνα πως η ΤΝ δεν αποτελεί πανάκεια. Η ανάγκη ρύθμισης της χρήσης αντίστοιχων αλγορίθμων από μαθητές είναι επιτακτικότερη από ποτέ, ενώ όλο και συχνότερα γίνεται λόγος για «αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος», προκειμένου να συμβαδίζει με τις τεχνολογικές εξελίξεις. Σε κάθε περίπτωση, η αξιόπιστη ενημέρωση και η λογική κρίση αποτελούν «ασπίδα» έναντι της πνευματικής αλλοτρίωσης, που υποστηρίζεται από ορισμένους ότι θα φέρει η ΤΝ.»

Μαθητική Οδύσσεια και δίψα για παιδεία

Η ταλαιπωρία των μαθητών που φοιτούν στα Πρότυπα σχολεία

της Χρυσής Διαμάντη

Η ραγδαία αύξηση στην επιθυμία εισαγωγής σε Πρότυπα σχολεία και κατ'επέκταση, η συγκέντρωση σε αυτά μαθητών από μακρινές περιοχές φέρνει στην επιφάνεια το ζήτημα των μεταφορών. Τα προβλήματα που προκύπτουν, γίνονται ιδιαίτερα αντιληπτά σε πρότυπα σχολεία πυκνοκατοικημένων περιφερειών, όπου



δεν υπάρχει επαρκής αριθμός Πρότυπων σχολείων και η προσέλευση σε αυτά μαθητών από απομακρυσμένες περιοχές εμφανίζεται εντονότερα.

Ένα τέτοιο σχολείο είναι το **Πρότυπο ΓΕΛ Αγίων Αναργύρων (ΠΛΑΑ)** που βρίσκεται στα όρια μεταξύ των Δήμων Αγίων Αναργύρων – Καματερού και Γλυφίδας. Σε αυτό παρατηρείται προσέλευση μεγάλου αριθμού μαθητών από ολόκληρη την Δυτική Αθήνα και όχι μόνο. Συγκεκριμένα, σε μία έρευνα που διεξάχθηκε την προηγούμενη χρονιά στους μαθητές Α' και Β' Λυκείου, το **29,11%** του μαθητικού πληθυσμού δήλωσε ως περιοχή μόνιμης κατοικίας κάποιον από τους δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών, ενώ το **24%** διαμένει σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών. Το **17,72%** δήλωσαν πως διαμένουν στον Δήμο Αγίων Αναργύρων – Καματερού, και ίδιο ποσοστό σε δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής. Μικρότερο διαγράφεται το ποσοστό (**12,57%**) μαθητών, οι οποίοι διαμένουν σε δήμους της Περιφερει-

ακής Ενότητας Βόρειου Τομέα Αθηνών.

Γιατί όμως οι μαθητές, και ειδικά εκείνοι οι οποίοι κατοικούν σε μακρινές περιοχές, επιλέγουν να παραμένουν σε αυτό το σχολείο; Παρ'όλο που οι λόγοι για τους οποίους αρχικά το επέλεξαν ποικίλλουν, οι λόγοι παραμονής τους φαίνεται να συγκλίνουν.

«Αξίζει, έχει καλούς καθηγητές και παιδιά και το περιβάλλον είναι πολύ ευχάριστο» Δηλώνει ο Α.Π., μαθητής της Β' Λυκείου, ο οποίος διαμένει στα Καλύβια και φοιτά στο ΠΛΑΑ, διανύοντας καθημερινά διαδρομή διάρκειας 40 λεπτών. Ο συγκεκριμένος μαθητής πραγματοποιεί τις μετακινήσεις του με ταξί, το δρομολόγιο του οποίου είναι καθορισμένο από την Περιφέρεια Αττικής.

Η Περιφέρεια, μεριμνά για την μεταφορά στα Πρότυπα σχολεία, των μαθητών οι οποίοι είναι δικαιούχοι μεταφοράς σύμφωνα με τα κριτήρια που προβλέπονται στη νομοθεσία. Η εξυπηρέτηση των μαθητών, γίνεται με μέσα όπως μεγάλα λεωφορεία, μικρά λεωφορεία έως 20 ατόμων,

οχήματα (ειδικά διαμορφωμένα για τη μεταφορά μαθητών με αμαξίδιο), με ταξί. Μόλις δημοσιεύεται η προκήρυξη για δρομολόγια, εταιρείες μεταφορικών μέσων καλούνται να υποβάλλουν τις προσφορές τους, ενώ εν τέλει, το δρομολόγιο "παίρνει" η εταιρεία ή ο ιδιώτης που ζητά την χαμηλότερη αμοιβή.

«Είναι μία ελεύθερη διαπραγμάτευση» δηλώνει ο Κ.Μ., οδηγός ενός από των σχολικών λεωφορείων υπεύθυνος για την μετακίνηση των μαθητών από και προς το σχολείο.

Όσον αφορά τις δυσκολίες που προκύπτουν η Ξ.Κ., υπάλληλος της Περιφέρειας Αττικής, δηλώνει: «Το κυριότερο πρόβλημα είναι τα "άγονα" δρομολόγια, δηλαδή τα δρομολόγια που παρότι περιλήφθηκαν σε διαγωνισμούς μέσω του Δυναμικού Συστήματος Αγορών δεν υπήρξε ενδιαφέρον από κάποιον ιδιώτη ανάδοχο μεταφορέα με αποτέλεσμα να μην υπάρχει όχημα για το συγκεκριμένο αίτημά μας. Σε περίπτωση "άγονου" δρομολογίου, επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία σε κάθε επόμενο διαγω-

νισμό έως ότου βρεθεί ανάδοχος μεταφορέας και παράλληλα προσπαθούμε με "τροποποιήσεις" ήδη υφιστάμενων δρομολογίων να μεταφέρουμε τους μαθητές, όπου αυτό είναι δυνατό.»

Σε τέτοιες περιπτώσεις, που τα δρομολόγια της περιφέρειας είναι "άγονα" ή απλώς μη επαρκή για την κάλυψη των αναγκών μετακίνησης των μαθητών, πολλοί γονείς αποφασίζουν να πάρουν το ζήτημα στα χέρια τους. «Φροντίζουμε για την μετακίνηση των παιδιών με δικά μας μέσα» μας είπε ο Χ.Κ., γονέας μαθητή που φοιτά στην Α' Λυκείου του ΠΛΑΑ, περιγράφοντας το σύστημα με το οποίο μια ομάδα γονέων μεταφέρουν τα παιδιά τους στο σχολείο. «Ανά τρεις εβδομάδες άλλος γονέας κάνει το δρομολόγιο μεταφέροντας κάθε φορά ομάδα τεσσάρων παιδιών», προσθέτει.

Όμως, παρά τις προσπάθειες γονέων και Περιφέρειας για την όσο το δυνατόν πιο ομαλή μετακίνηση των μαθητών, εξακολουθούν να υπάρχουν δυσκολίες. Έπειτα από καθημερινή μετακίνηση από και προς το σχολείο συνολικής διάρκειας 2 ωρών για 3 μήνες, η Κ.Η., κάτοικος του Πόρτο Ράφτη και μαθήτρια της Α' Λυκείου που

διέκοψε την φοίτησή της στο ΠΛΑΑ, δήλωσε σχετικά με την απόφασή της: «Είχα περάσει [στις εισαγωγικές εξετάσεις] και είπα να αξιοποιήσω την ευκαιρία, όμως ήμουν μονίμως κουρασμένη και επομένως ήταν όλο και δυσκολότερο να αποδώσω και να κατανοήσω το μάθημα».

Δυσκολίες μετακίνησης αντιμετωπίζουν, φυσικά, και οι καθηγητές που έχουν επιλέξει το συγκεκριμένο πρότυπο σχολείο και οι οποίοι βιώνουν την δική τους "Οδύσσεια" καθημερινά. Η Μ.Π., καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής και κάτοικος Αμαρουσίου, παρότι είναι πολύ ευχαριστημένη από τη δουλειά της στο σχολείο δηλώνει πως δεν θα παραμείνει εκεί για δεύτερη χρονιά. «Επέλεξα το σχολείο γιατί ήταν κοντά στον προαστιακό, όμως τα δρομολόγια δεν με εξυπηρετούν, μετακινούμαι με το αυτοκίνητο», δηλώνει. Τα δρομολόγια του προαστιακού, πράγματι, κάθε μία ώρα, αποτελούν σημαντικό εμπόδιο καθώς δεν εξυπηρετούν τα ωράρια του σχολείου. Έτσι, οι μαθητές που επιλέγουν να μετακινηθούν με αυτόν, χρησιμοποιώντας ειδικά μαθητικά δελτία, καταλήγουν να τον περιμένουν για πολλή ώρα μετά την λήξη των μαθημάτων, ή να ζητούν άδεια νωρίτερης αποχώρησης από ομάδες και ομίλους για να προλάβουν το δρομολογίο του.

Παρά τις δυσκολίες, όμως, γεγονός είναι πως οι περισσότεροι μαθητές επιλέγουν να συνεχίσουν την φοίτησή στο Πρότυπο ΓΕΛ Αγίων Αναργύρων, ακόμη και αν αυτό σημαίνει ότι διανύουν δεκάδες χιλιόμετρα καθημερινά. Η Περιφέρεια Αττικής, αλλά και οι ίδιοι οι μαθητές σε συνεργασία με τους γονείς τους, αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την αποτελεσματικότερη μετακίνηση, όμως θαύματα δεν γίνονται. Ποσοστό των μαθητών εξακολουθεί να μην έχει την δυνατότητα να επιλέξει ελεύθερα το σχολείο στο οποίο θα φοιτήσει, το σχολείο στο οποίο κόπιασε για να εισαχθεί. Αυτό είναι το τίμημα της εκπαίδευσης. Τι λοιπόν, πρέπει να αλλάξει;»



Cogito, ergo sum Τι χρειάζονται οι σκέψεις;

του Γιάννη Φρυγανιώτη

Η φράση **Cogito, Ergo Sum (Σκέφτομαι, άρα υπάρχω)** αποτελεί μια από τις πιο εμβληματικές φράσεις της φιλοσοφίας, η οποία έθεσε τη λογική και τη σκέψη ως θεμέλια της γνώσης, αλλά και τη βάση του υποκειμενισμού.

σημερινή εποχή. Η εποχή μας έχει χαρακτηριστεί από τις εξελίξεις των τεχνολογικών μεταβολών και την εδραίωση της τεχνητής νοημοσύνης. Οι αλλαγές αυτές οδηγούν για άλλη μια φορά στον επαναπροσδιορισμό της

για να κατανοήσουμε καλύτερα τη σημασία της φράσης. Το μυαλό μας δεν είναι απλά ένα μέσο το οποίο απεικονίζει τον κόσμο γύρω μας, αλλά καταφέρνει να δημιουργήσει το ίδιο, έναν δικό του κόσμο. Έναν κόσμο ή

σεις, ακόμα και την ύπαρξη του κόσμου, κατά κάποιο τρόπο επιβεβαιώνουν και τη φράση. Δηλαδή, για τον Ντεκάρτ, η ίδια η πράξη της αμφιβολίας είναι αδύνατον να υπάρξει χωρίς σκεπτόμενο νου....

Με την φράση αυτή όμως δημιουργούνται κάποια αναπάντητα ερωτήματα. Για παράδειγμα, εάν η σκέψη είναι το μοναδικό κριτήριο ύπαρξης. Ή από την στιγμή που μπορώ να είμαι εκατό τις εκατό σίγουρος μόνο για τις δικές μου σκέψεις, πώς είμαι βέβαιος πως και οι υπόλοιποι άνθρωποι υπάρχουν και πώς ξέρω ότι ο εξωτερικός κόσμος είναι αληθινός και όχι απλώς μια προβολή του νου μας; Ακόμη πώς σχετίζεται το εγώ με τον κόσμο και δεν υπάρχει κάτι άλλο που μπορεί να αμφισβητηθεί, πέρα από το σκέφτομαι. Άρα λοιπόν έχει όριο η αμφιβολία και μπορούμε στο τέλος να είμαστε βέβαιοι για το οτιδήποτε;

Και σίγουρα, δεν πρέπει να ξυπνάμε το πρωί και να φορτωνόμαστε με άπειρες σκέψεις, οι οποίες μας βασανίζουν, γιατί δεν πρέπει ποτέ να ξεχάσουμε πως εμείς τις ελέγχουμε και όχι αυτές.

Όλα αυτά μας θυμίζουν κάτι... Αναφέραμε ότι, οτιδήποτε σκέφτεται, υπάρχει. Στην εποχή μας όμως ο άνθρωπος και πιθανόν γενικότερα τα έμβια όντα δεν είναι τα μοναδικά που έχουν αυτή τη δυνατότητα. Πλέον και κάποια δημιουργήματα του ανθρώπου μπορεί να "σκεφτούν" μέσω αλγόριθμου που λειτουργεί με τρόπο που ούτε αυτοί που τον έφτιαξαν μπορούν να εξηγήσουν με πληρότητα.

Φυσικά μιλάω για την τεχνητή νοημοσύνη. Δηλαδή τα μηχανήματα υπάρχουν όπως υπάρχουμε και εμείς; Πώς διαφέρουμε από τα μηχανήματα στην έννοια της ύπαρξης, όπως την έχει ορίσει ο Ντεκάρτ; Ο αλγόριθμος αρχίζει και λειτουργεί τρομακτικά, παρόμοια με τις σκέψεις μας. Είναι και τα δύο περίπου αυτόνομα και βοηθάνε στην επίλυση προβλημάτων και στη δημιουργία. Άρα ποια είναι η διαφορά; Η διαφορά είναι πώς οι άνθρωποι έχουν συνείδηση και πράττουν ανεξάρτητα, σε αντίθεση με τις μηχανές που δέχονται εντολές, προς το παρόν τουλάχιστον... Δεν ξέρουμε όμως ποτέ πώς εξελίσσεται η τεχνολογία, η οποία πλέον είναι αληθινά με την ύπαρξη του ανθρώπου. Συνεπώς δεν είμαστε πια μόνο σκεπτόμενα όντα, αλλά διασυνδεδεμένα όντα που συμμετέχουν σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο σύμπαν...☺



Η φράση αυτή διατυπώθηκε από τον φιλόσοφο Ρενέ Ντεκάρτ. Ο Ρενέ Ντεκάρτ ήταν Γάλλος φιλόσοφος και μαθηματικός, ο οποίος αναζητούσε μια αδιαμφισβήτητη αλήθεια, η οποία θα έδινε απάντηση στις υπαρξιακές του ανησυχίες. Θεωρείται ο πατέρας της σύγχρονης φιλοσοφίας και της δυτικής σκέψης. Ο ίδιος έζησε σε μια εποχή έντονων επιστημονικών αλλαγών και πολλών αμφισβητήσεων της αυθεντίας και της λογικής, η οποία τον οδήγησε στην αναζήτηση της γνώσης.

Η φράση καταφέρνει να μένει επίκαιρη και στη

έννοια της ύπαρξης. Τι σημαίνει <<υπάρχω>> σε ένα κόσμο που τα όρια μεταξύ ανθρώπου, μηχανής και τεχνητής νοημοσύνης γίνονται θολά και δεν μπορούμε να τα ξεχωρίσουμε; Πώς η συνείδηση και η σκέψη καθορίζουν την ανθρώπινη ταυτότητα; Παραμένει η ανθρώπινη σκέψη η μόνη απόδειξη ύπαρξης μας ή οι νέες εξελίξεις αλλάζουν τον τρόπο κατανόησης του ε α υ τ ο υ μ α ς ;

Η φράση, "Σκέφτομαι, άρα υπάρχω", σημαίνει πρακτικά πως οτιδήποτε, μόνο που σκέφτεται οτιδήποτε, βεβαιώνει την ύπαρξή του, αλλά ας εμβαθύνουμε λίγο περισσότερο

καλύτερα μια πραγματικότητα, που σχηματίζεται από τις σκέψεις μας, δημιουργώντας νόημα από το ... τίποτα. Η δυνατότητα να ελέγχεις το μυαλό σου δηλαδή να σκέφτεσαι, σου επιτρέπει να ελέγχεις τη δημιουργία. Ο άνθρωπος λοιπόν που καταφέρνει να τελειοποιήσει τη σκέψη και τη γνώση του, μπορεί να ελέγχει τον κόσμο γύρω του και να μετατρέπει το άγνωστο σε γνωστό, το αδύνατο σε δυνατό και τη σύγχυση του εσωτερικού του κόσμου σε διαύγεια. Έτσι καταλήγουμε πάλι στην ύπαρξη, η οποία τελικά επιβεβαιώνεται μέσω της σκέψης. Και όσοι αμφισβητούν τη λογική, τις αισθή-

Όλα αυτά είναι ερωτήματα που διχάζουν τη φιλοσοφική κοινότητα και σίγουρα δεν μπορώ να απαντήσω εγώ. Αποτελούν όμως τροφή για σκέψη... Κατά την άποψή μου λανθασμένα πολλές φορές, οι άνθρωποι μπερδεύονται και νομίζουν πως οι ίδιοι αποτελούν τις σκέψεις τους. Δηλαδή οι σκέψεις είναι κάτι σαν αφεντικό του ανθρώπου. Στην πραγματικότητα εμείς τις ελέγχουμε και εμείς έχουμε τη δυνατότητα να τις επιλέξουμε. Συνεπώς, δεν πρέπει ποτέ να μας κυριεύουν και να μας καθοδηγούν από μόνες τους. Πρέπει να λειτουργούμε με το ένστικτο αλλά και με την καρδιά.

Είναι ≠ Φαίνεσθαι της Μαρίας Σαλομίδα

Ένα από τα θέματα που απασχολεί ιδιαίτερα τον κλάδο της φιλοσοφίας, είναι το ενδεχόμενο ο κόσμος στον οποίο ζούμε τώρα να μην είναι αληθινός, αλλά πλασματικός. Και ενώ αυτό το

πρόβλημα θα φανταζόταν κανείς ότι θα έχει κάποιον αντίκτυπο στην κοινωνία του σήμερα και θα αφύπνιζε τον πολίτη από έναν βαθύ ύπνο άγνοιας και αφέλειας, τύπου "ΕΥΠΝΑ ΕΛΛΗΝΑ!

ΒΡΙΣΚΕΣΑΙ ΣΕ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ, ΣΚΑΡΦΑΛΩΣΕ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗ ΣΠΗΛΙΑ!", η αλήθεια είναι ότι όλοι συνεχίζουμε. Να ροχαλίζουμε στην αγκάλη του Μορφέα, επειδή ακριβώς η στρεσο-

γόνος καθημερινότητα δεν επιτρέπει στο πνεύμα του ανθρώπου να ανησυχεί για υπαρξιακά ζητήματα, αλλά για τρέχοντα ζητήματα ύψιστης σημασίας, όπως πόσο τοις εκατό λιπαρά έχει το στραγγιστό γιαούρτι που τρώει η τηλεπερσόνα, το πότε θα βγει το επόμενο iPhone και τι θα φάω το μεσημέρι όταν γυρίσω σπίτι. Πιστεύω ότι δεν μπορεί να απαντηθεί το ερώτημα «ζούμε σε πλασματικό ή αληθινό κόσμο;»,

διότι είναι σαν το ερώτημα «αν υπάρχει η μετά θάνατον ζωή». Και για τα δύο πρέπει να μωβγει η ψυχή για να τα μάθω. Όμως, εφόσον πρέπει να μοιραστώ την σοφία μου, θα έλεγα ότι ελπίζω να ζούμε σε έναν πλασματικό κόσμο. Δηλαδή, μακάρι όλο αυτό να είναι στημένο από κάποια διαστρεβλωμένη, ψυχοπαθή, φιλάργυρη οργάνωση που κινητοποιεί όλα τα άσχημα, τις τραγωδίες, τα δυσάρεστα, αυτά που σε στιγ-

μάτισαν και αυτά που σε στοιχειώνουν. Εσένα τι σε κρατάει ξύπνιο το βράδυ; Δεν εύχεσαι να υπάρχει κάποιος ο οποίος ευθύνεται για αυτό, που να μπορείς να κατηγορήσεις; Για κάθε αδικία. Για κάθε "ατύχια" και κάθε "ατύχημα". Ας είναι η οργή και ρίψη του φταιξίματος η

παρηγοριά του μικρού ανθρώπου. Και ας ζω σε έναν πλασματικό κόσμο. Και ας είμαι στο τρίτο όνειρο. Προτιμώ να πιστεύω αυτό, παρά να δεχτώ ότι αυτή είναι η αληθινή ζωή και αυτά που ζούμε, είναι ακριβώς αυτά που θα έπρεπε να ζούμε, όλα πάνε ρολόι. Ίσως θέλουμε να

πιστεύουμε ότι ο κόσμος τουτονί είναι πλαστός και εκεί έξω υπάρχει ο αληθινός, ουσιαστικός κόσμος όχι επειδή θέλουμε να διαφεύσουμε κάποιον ή να δούμε τι εγκυμονεί ο πραγματικός κόσμος αλλά επειδή ο κόσμος αλλά επειδή συνειδητά ή ασυνειδητά έχουμε αυτή την ανάγκη

για αλλαγή. Αναζητούμε την ευκαιρία να αποδράσουμε από κομμάτια του εαυτού μας που θα θέλαμε να αφήσουμε πίσω, να διαφύγουμε από θαμμένες ενοχές. Η αλήθεια είναι, όμως, βρισκόμαστε σε έναν πλαστό ή αληθινό κόσμο διότι δεν υπάρχει τίποτα πλαστό για το ποιος εί-

σαι. Είσαι οι σκέψεις στο κεφάλι σου και οι επιλογές που κάνεις από την στιγμή που πήρες την πρώτη σου πνοή. Ο ήλιος σε λούζει με τις ακτίνες του για να σε δει, για να σε μάθει. Εσύ, και μόνο εσύ, αποφασίζεις πώς θα ζήσεις την ζωή σου. Εσύ! Φτιαγμένος από γάλα και αγάπη. Εύπνα! ☺

Είναι εύκολο να χαθούμε στην καθημερινότητα και να αφήσουμε την ζωή μας να περάσει, χωρίς στην πραγματικότητα να έχουμε ζήσει ούτε ένα λεπτό. Άραγε, όταν φερόμαστε στους συνανθρώπους μας με τρόπο βάνουσο και απότομο, όταν αγχωνόμαστε υπέρμετρα για τη δουλειά ή το σχολείο, όταν νιώθουμε μίσος για τον εαυτό μας λόγω της εμφάνισης ή του χαρακτήρα μας, πράττουμε λόγω αυξημένης επίγνωσης της πραγματικότητας ή λόγω έλλειψης αυτής;

Η απάντηση, καθίσταται ίσως πιο φανερή όταν λάβουμε υπόψη **τον θάνατο**. Αν και εκ πρώτης ακούγεται μακάβριο, επιβάλλεται να αναγνωρίσουμε τη σημασία του θανάτου στις πράξεις και τις σκέψεις των ανθρώπων, ανά τους αιώνες. Για τους φιλοσόφους, ο θάνατος ή μάλλον η σκέψη του θανάτου, ήταν το αίτιο των πρώτων φιλοσοφικών αναζητήσεων, ενώ στα αρχαία ελληνικά η λέξη θάνατος ταυτίζεται πολλές φορές με τη λέξη "**σκοπός**".

Ο Φρόντιντ, αναφέρει σχετικά με τη σχέση θανάτου, φιλοσοφίας και ψυχολογίας: «Οι φιλόσοφοι υποστηρίζουν ότι το αίνιγμα του θανάτου ώθησε για πρώτη φορά τον πρωτόγονο άνθρωπο στη δημιουργική σκέψη, και ότι βρίσκεται στη βάση κάθε μετέπειτα διανοητικής εργασίας. (...) Πιστεύω (...) ότι οφείλω να περιορίσω την ισχύ της παραπάνω πρότασης και να τη διορθώσω λέγοντας ότι ο πρωτόγονος άνθρωπος θριαμβεύει δίπλα από το

πτόμα του εχθρού, που μόλις έχει σκοτώσει χωρίς να βασανίζεται με τα αινίγματα της ζωής και του θανάτου. Αυτό που ώθησε τον πρωτόγονο άνθρωπο να σκεφτεί δεν ήταν ούτε το διανοητικό αίνιγμα ούτε ο θάνατος εν γένει, αλλά τα συγκρουόμενα συναισθήματα που ένιωθε όταν ερχόταν αντιμέτωπος με το θάνατο ενός προσώπου αγαπημένου αλλά συγχρόνως ξένου και μισητού. Συνέπεια αυτής της σύγκρουσης συναισθημάτων ήταν η γέννηση της ψυχολογίας».

Όμως, πώς η δημιουργία των φιλοσοφικών κινήματων και της ψυχολογίας έχει οποιαδήποτε σχέση με τις πράξεις και τα συναισθήματα των σημερινών ανθρώπων; Εξετάζοντας το παρακάτω απόσπασμα από τον Μάρκο Αυρήλιο: «Δεν είναι ο θάνατος που πρέπει να φοβάται ο άνθρωπος, αλλά πρέπει να φοβάται το ότι ποτέ δεν άρχισε να ζει» συμπεραίνουμε ότι η επίγνωση της θνητής μας φύσης ενδέχεται να μας βοηθήσει να ζήσουμε περισσότερο τη

στιγμή, ρίχνοντας από τους ώμους μας το βάρος άδειων ανησυχιών. Έτσι, μεταφερόμαστε άμεσα στο "Memento Mori", ένα καλλιτεχνικό ή συμβολικό τροπάριο, που αποσκοπεί στην υπενθύμιση του αναπόφευκτου τέλους της ζωής, ωθώντας τον άνθρωπο όχι μόνο να πράξει δίκαια, αλλά να ζήσει στο μέγιστο την ζωή του. Λέγεται, ότι η λατινική αυτή φράση, η οποία μεταφράζεται "να θυμάσαι τον θάνατο" ή "να θυμάσαι ότι είσαι θνητός" λεγόταν στους

αυτοκράτορες των Ρωμαϊκών χρόνων, με σκοπό να επηρεάσει τις αποφάσεις τους, κάνοντάς τις πιο δίκαιες. Έτσι, καταλήγουμε στο εύλογο συμπέρασμα πως οι άδικες πράξεις και τα αρνητικά συναισθήματα του ανθρώπου, οφείλονται εν μέρη στο γεγονός ότι συχνά ξεχνάει την θνητότητά του, μπλεγμένος στις έγνοιες της καθημερινότητάς του. Η σκέψη του θανάτου όμως, μας αναγκάζει να αξιολογήσουμε τα προβλήματά μας, βλέποντας τα από άλλη οπτική και να εκτιμήσουμε περισσότερο τις απλές, καθημερινές χαρές, ενώ μας ωθεί να ανακαλύψουμε τον πραγματικό σκοπό της θνητής μας ύπαρξης.

Αν ποτέ νιώσετε απελπισία σκεπτόμενοι τον θάνατο, ανησυχώντας υπέρμετρα για αυτόν, και γίνετε πάλι έρμαιο του φόβου και της ανησυχίας, να θυμάστε ακόμη αυτό το απόφθεγμα από τον Επίκουρο: «Ο θάνατος δεν είναι τίποτα για μας, γιατί αυτό που αποσυντίθεται δεν έχει αισθήσεις και ό,τι είναι χωρίς αισθήσεις δεν είναι τίποτα για μας.»

Επομένως, ας χρησιμοποιήσουμε τον θάνατο ως κίνητρο για να βελτιώσουμε τον τρόπο ζωής και την συμπεριφορά μας, χωρίς να ανησυχούμε υπερβολικά για αυτόν, καθώς στην πραγματικότητα δεν θα βιώσουμε ποτέ τον θάνατο, μόνον την ζωή μας μέχρι αυτός να έρθει. Και αν ζήσουμε όπως εμείς επιθυμούμε, ο θάνατος δεν θα είναι παρά ένα ευχάριστο τέλος σε μία όμορφη ιστορία. ☺

Memento mori Ο θάνατος ως σκοπός

της Χρυσής Διαμάντη



ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ

Ρόμπερτ Θόρογκουντ Η Λέσχη Φόνων του Μάρλοου

της Βασιλικής Χιονίδου

Μερικά βιβλία υφαινουν αργά τα μάγια τους, όπως η φωτιά που σιγοκαίει στο τζάκι ένα χειμωνιάτικο απόγευμα. Άλλα σε αρπάζουν δυναμικά από τον γιακά και δε σε αφήνουν μέχρι την τελευταία σελίδα. Το βιβλίο του Ρόμπερτ Θόρογκουντ, «Η λέσχη φόνων του Μάρλοου», ανήκει χωρίς αμφιβολία στη δεύτερη κατηγορία – ένα μυθιστόρημα φρέσκο, αστείο, γεμάτο ανατροπές που εντυπωσιάζουν ακόμα και τον πιο απαιτητικό αναγνώστη. Οι αινιγματικές πρωταγωνίστριες καλούν τον αναγνώστη να λύσει ένα σταυρόλεξο υψηλών προδιαγραφών, ακολουθώντας μόνο το ένστικτό του.

Βρισκόμαστε στο Μάρλοου, μία κλασική αγγλική κωμόπολη, μόλις μία ώρα μακριά από το Λονδίνο. Η ιδιόρρυθμη Τζούντιθ Ποτς, 77 ετών, ζει σε μία μεγαλοπρεπή βικτωριανή έπαυλη που είχε κληρονομήσει από τη θεία της, στις όχθες του Τάμεση. Ασχολείται με τη σύνταξη σταυρολέξων για εφημερίδες εθνικής κυκλοφορίας, ενώ δεν μπορεί να κρύψει την – ίσως υπερβολική – αγάπη της για το ουίσκι. Ένα βράδυ, καθώς πηγαίνει για κολύμπι στον ποταμό, ακούει τις κραυγές του γείτονά της και γίνεται μάρτυρας μίας φρικιαστικής δολοφονίας. Ωστόσο, όταν προσπαθεί να πείσει τις αστυνομικές αρχές πως κάποιος είναι νεκρός, όλοι την αντιμετωπίζουν σαν μία ανακατώστρα γριούλα, που

δεν έχει με τι να ασχοληθεί. Έτσι, η Τζούντιθ, με τη βοήθεια της Μπεκς Στάρλιγκ, συζύγου του τοπικού εφημέριου, και της Σούζι Χάρρις, περιπατήτριας σκύλων, αποφασίζει να λύσει μόνη της το μυστήριο και να αποδείξει στην αστυνομία ότι είναι πολλά παραπάνω από μία αφηρημένη γριούλα.

Ζωντανή αφήγηση, γρήγορη πλοκή, έντονη θεατρικότητα και δραματικότητα δημιουργούν ένα σύγχρονο αστυνομικό μυθιστόρημα, με νότες από τη συλλογιστική της Αγκάθα Κρίστι. Μία ιστορία ανάλαφρη, έξυπνη, με χαρακτηριστικές αληθοφανείς και μοντέρνους, που εστιάζει στον αυθορμητισμό και την περιέργεια της ανθρωπίνης φύσης. Η μέθοδος με την οποία η Τζούντιθ εξελίσσεται από μία ηλικιωμένη δημιουργός σταυρολέξων, σε μία ικανή ντετέκτιβ, ο τρόπος που καταφέρνει να εμπλέξει τη Μπεκς και τη Σούζι στις προσπάθειές της, αναδεικνύουν την ευρηματικότητα του Θόρογκουντ, δημιουργώντας ένα αλλόκοτο, μα συγγόνως εξαιρετικά πρωτότυπο σκηνικό. Πληθώρα χαρακτήρων, ο



καθένας κρύβοντας μία διαφορετική ιστορία, συνυφαίνουν αριστοτεχνικά την πλοκή του μυθιστορήματος, κρατώντας τον αναγνώστη με κομμένη την ανάσα μέχρι την τελευταία λέξη. Παρόλο που σε ορισμένα σημεία η λύση της υπόθεσης φαντάζει προφανής, ο συγγραφέας καταφέρνει σε αυτά ακριβώς τα σημεία να αλλάξει τα δεδομένα, παίζοντας με τους υπόπτους και το άλλοθι που αυτοί παρουσιάζουν. Πρόκειται για μία όαση ανατροπών, που τονίζει την τεράστια αντίθεση μεταξύ του «φαίνεσθαι» και του «είναι». Παράλληλα, το καταπλη-

κτικό δέσιμο των τριών φαινομενικά αταίριαστων ηρωίδων, μίας ηλικιωμένης συντάκτριας σταυρολέξου, μίας συζύγου εφημέριου και μίας ασυμβίβαστης περιπατήτριας σκύλων, αναδεικνύει τα θέματα που απασχολούν γυναίκες κάθε ηλικίας και χαρακτήρα. Ο συνδυασμός των ρόλων κόρης, συζύγου και μητέρας, η μοναξιά, η ταχύτητα των υποχρεώσεων της καθημερινότητας, τα στερεότυπα που αντιμετωπίζει καθεμία από αυτές από τον κοινωνικό της περίγυρο συγκινούν, προκαλούν τον αναγνώστη να «σπάσει» τους φραγμούς που καταπιέζουν την ελευθερία της

προσωπικότητάς του και να φάξει τους συμβολισμούς που είναι καλά κρυμμένοι σε κάθε σελίδα του μυθιστορήματος.

«Η λέσχη φόνων του Μάρλοου» αποτελεί μία ωδή στην περιπετειώδη, ζωηρή, εύθυμη αλλά και ανθρώπινη πλευρά του ατόμου. Ταυτόχρονα, μέσα από την παρουσίαση των ηρωίδων επιδιώκει να προβάλλει τόσο τα πλεονεκτήματα, όσο και τα αδύναμα σημεία του χαρακτήρα της καθεμιάς, επισημαίνοντας πως δεν αρκεί μία πρώτη εντύπωση, ούτε βέβαια μία γενικευμένη αντίληψη για να κρίνουμε τον καθένα ξεχωριστά. Ένα τρυφερό αστυνομικό μυθιστόρημα, με τρεις πρωταγωνίστριες που παρά τα προβλήματα που βρίσκουν στον δρόμο τους, δεν δέχονται να τα παρατήσουν. Ατίθασες, αυθόρμητες, δυναμικές, αληθινές, με μόνο οδηγό το ένστικτό τους καταφέρνουν να ανεβάσουν την αδρεναλίνη του αναγνώστη στα ύψη και να αποδείξουν, τελικά, ότι οι άνθρωποι είναι κάτι παραπάνω από αυτό που φαίνονται. Ένα μυθιστόρημα ιδανικό για τους λάτρεις των αστυνομικών ιστοριών και της βασίλισσας του είδους, Αγκάθα Κρίστι. Θα το πρότεινα ανεπιφύλακτα σε όσους θέλουν να ακονίσουν τη σκέψη τους με τη λύση μιας υπόθεσης στημένης όπως ακριβώς ένα δισεπίλυτο σταυρόλεξο. ☺

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΔΑΜΕ

Σέρχιο Μπλάνκο Tebas Land Μια άλλη Θήβα

του Σπύρου Παππού

Το τεσσάρων μέτρων συρματοπλεγμά, ο ψυχρός φωτισμός και τα επαναλαμβανόμενα χτυπήματα της μπάλας μπάσκει στο σανίδι φαίνεται ότι καταφέρνουν να γεμίσουν την αίθουσα του θεάτρου «Κνωσός» για 3η χρονιά. Για άλλους αριστουργηματικό, για άλλους δυσ-

νόητο, το μόνο σίγουρο είναι ότι έργο σαν το «Tebas Land» του Μεξικάνου Σέρχιο Μπλάνκο δεν έχει ξαναπαρουσιαστεί σε Αθηναϊκή σκηνή. Φυσικά, η πρωτοποριακή σκηνοθετική ματιά του Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου και οι καλοδουλεμένες ερμηνείες των Θάνου

Λέκκα και Δημήτρη Καπουράνη αρκούν για να απογειώσουν το καθηλωτικό κείμενο, δημιουργώντας ένα μείγμα συγκίνησης και εμβόλιμων στοιχείων χιούμορ που αδιαμφησβήτητα «παγιδεύει» τον θεατή σε στοχασμούς σχετικά με την ανθρωπινή συμπεριφορά. Στην σκηνή εμφανίζεται ένας θεατρικός συγγραφέας, ο Σ. (Θάνας Λέκκας), ο οποίος προσεγγίζει έναν 21χρονο ισοβίτη πατροκτόνο, τον Μαρτίν Σάντος (Δημήτρης Καπουράνης), προκειμένου να δημιουργήσει μία πα-

ράσταση «αυτομυθολασίας». Το κοινό έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει και να «κρυ-

φακούσει» τόσο τις συζητήσεις του συγγραφέα με τον πατροκτόνο εντός της φυλακής, όσο



και τις πρόβες της παράστασης με τον Φεδερίκο, τον ηθοποιό που θα υποδυθεί τον ισοβίτη (Δημήτρης Καπουράνης). Η παρακολούθηση

ιδιωτικών συζητήσεων, μέσω των οποίων ο δραματουργός επιχειρεί να μάθει για το υπόβαθρο της πατροκτονίας μας κρατάει προση-

λωμένους κάθε στιγμή, ενώ η φιλοσοφική εξερεύνηση των δύο νεαρών είναι ικανή να ανάψει συζητήσεις στα στέκια της Κυψέλης μετά το πέρας της παράστασης. Η εναλλαγή που καταφέρνει ο Δ. Καπουράνης μεταξύ του συνεσταλμένου και αμόρφωτου ισοβίτη και του υπερκινητικού Φεδερίκο, τον οποίο θα υποδυθεί, είναι πραγματικά αξιοθαύμαστη. Αντίστοιχα συναισθηματικά σκαμπανεβάσματα προκαλεί η γρήγορη εναλ-

λαγή βαθυστόχαστων συζητήσεων, παιδιάστικων αστειών και η αποσπασματική, ψυχρή και κυνική περιγραφή του εγκλήματος.

Αν τελικά η πατροκτονία δικαιολογείται, λόγω της συμπεριφοράς του «πατέρα» μένει στην κρίση του καθενός. Τα ζητήματα της ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και της ευθύνης των γονέων έναντι των παιδιών, που είναι πιο επίκαιρα από ποτέ, μπορούν να αλλάξουν συθέμελα την αντίληψη του

κάθε θεατή.

Οι πιο προσεκτικοί ίσως παραβάλλουν τα λόγια του φυλακισμένου Μαρτίν με αυτά του Οιδίποδα, ενώ ικετεύει για άσυλο στον Κολωνό. Ο Μαρτίν έχει στο πλευρό του την δική του Αντιγόνη, την χτυπημένη αλύπητα από την μοίρα μητέρα του. *Η αθέλητη πατροκτονία της Θήβας του Σοφοκλή επαναλαμβάνεται ακόμα τραγικότερη στο Μεξικό του σήμερα, σε μία «Άλλη Θήβα».*



Mark Haddon

Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα;

Η σχολική παράσταση που έγινε επαγγελματική

της Χρυσής Διαμάντη

Την παράσταση "Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα" παρακολούθησαν μαθητές εκπαιδευτικοί και γονείς, το βράδυ της 20ης Οκτωβρίου στο Πρότυπο Λύκειο Αγίων Αναργύρων, σε εκτέλεση της σχολικής θεατρικής ομάδας. Το έργο εξιστορεί τις περιπέτειες του πρωταγωνιστή, Κρίστοφερ Μπουν, ενός 15χρονου αγοριού στο φάσμα του αυτισμού, μέσα από το ημερολόγιό του, καθώς επιχειρεί να λύσει το μεγάλο μυστήριο της δολοφονίας ενός σκύλου.

Σύμφωνα με την κ. Φωτίου, την υπεύθυνη

καθηγήτρια, η επιλογή του συγκεκριμένου έργου αποσκοπούσε συνειδητά στην προβολή των εμποδίων με τα οποία έρχονται αντιμέτωπα τα άτομα με κοινωνικές δυσκολίες.

Τα μέλη της θεατρικής ομάδας ενσάρκωσαν με φυσικότητα τους καλογραμμένους χαρακτήρες του **Mark Haddon**, γοητεύοντας τους θεατές. Είδαμε εξαιρετικές ερμηνείες, άριστη επικοινωνία και συντονισμό μεταξύ των μελών του θιάσου, καθώς και έξυπνη αλληλεπίδραση με το κοινό. Οι ηθοποιοί, με τις κρυστάλλινες φωνές και την καθαρή άρθρωσή τους, κατάφεραν να επικοινωνήσουν τα συναισθήματα των χαρακτήρων τους πέρα από τις λέξεις, κάνοντας «θαύματα» για την οικονομία του έργου, το οποίο είχε ποιότητα επαγγελματικής παραγωγής.

Το εντυπωσιακό αυτό αποτέλεσμα ήταν μία ακόμη απόδειξη του ταλέντου της ομάδας της κ. Φωτίου, αφήνοντάς μας εντυπωσιασμένους και δημιουργώντας υψηλές προσδοκίες για μελλοντικές παραστάσεις.

ΠΟΙΟΣ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ 5ΚΥΛΟ ΤΑ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ;

Ο Όμιλος Θεάτρου του Πρότυπου Γενικού Λυκείου Αγίων Αναργύρων σας προσκαλεί στις παραστάσεις του θεατρικού έργου:

«Ποιος σκότωσε τον σκύλο τα μεσάνυχτα;»

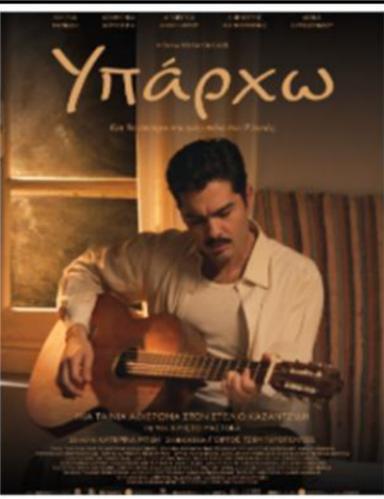


Τετάρτη 26/6/2024 και ώρα 20:00

στο κινηματοθέατρο «Μαρία Έλενα», Αγίας Παρασκευής 40, Άγιοι Ανάργυροι

Πέμπτη 27/6/2024 και ώρα 20:00

στο θέατρο του πολιτιστικού χώρου «Σπύρος Αποστόλου», Ηρώων Πολυτεχνείου 39, Άγιοι Ανάργυροι



«Υπάρχω»

Ε, ναι... Στέλιο, ζεις!!!

του Δημήτρη Τσιλιβάκου

φία του Στέλιου Καζαντζίδη με τίτλο «Υπάρχω», σε σκηνοθεσία Γιώργου Τσεμπερόπουλου και με πρωταγωνιστή τον Χρήστο Μάστορα είναι εδώ. Με τα θετικά και τα αρνητικά της. Πάμε να τα δούμε... Η πλοκή του έργου έχει ως εξής: Ο Στέλιος Καζαντζίδης βρίσκεται στο καϊκι

του μαζί με έναν νεαρό και του διηγείται γεγονότα της ζωής του. Μέσα από αυτό το πρόσημα, γίνεται μια προσπάθεια να σκιαγραφηθεί η ζωή του Καζαντζίδη, καθώς και οι άγνωστες πτυχές αυτής. Η ανακάλυψη του ταλέντου του από τον Μάνθο Βενέτη, μηχανικό της εποχής, οι θυελλώδεις έρωτες με τη Καίτη Γκρέν και τη Μαρινέλλα, η καταξίωση του

στα νυχτερινά κέντρα και η αποχώρησή του από αυτά, οι διαμάχες με τη δισκογραφική Columbia και τα πρώτα χρόνια της διαμάχης με την οικογένεια Μάτσα, ζωντανεύουν στη μεγάλη οθόνη.

Πρωταγωνιστής της ταινίας ο Χρήστος Μάστορας, ο οποίος αποδίδει με σεβασμό την προσωπικότητα και την «αύρα» του Στέλιου Καζαντζίδη, δίνοντας και το δικό του στοιχείο ενδόμυχα μέσα στη ταινία. Επίσης, αποδίδει εξαιρετικά αρκετά τραγούδια του Καζαντζίδη τα οποία έχουν θεωρηθεί αρκετά «δύσκολα» πόσω μάλλον για έναν, ως

επί το πλείστον, ποπ τραγουδιστή. Ωστόσο, παρά την πολύ καλή προσέγγιση είναι παραπάνω από εμφανές πως δεν καταφέρνει να κάνει την ερμηνεία «δική του», παρά προσπάθησε να μιμηθεί τον Καζαντζίδη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, πολλές φορές να υπερβάλλει. Ωστόσο, δε πρέπει να ξεχνάμε πως δεν πρόκειται για έναν ηθοποιό, αλλά για έναν τραγουδιστή. Συνολικά λοιπόν, πρόκειται για μια αρκετά καλή παρουσία.

Όσον αφορά τη σκηνοθεσία, πρόκειται για μια εξαιρετική δουλειά του Γιώργου Τσεμπερόπουλου.

Μια αξεπέραστη λαϊκή φωνή! Μια ζωή γεμάτη δυσκολίες, μεγαλεία και απογοήτευση! Χωράνε αυτά μέσα σε 2 ώρες και 15 λεπτά; Η ταινία – βιογρα-

Ο σκηνοθέτης, μέσα από τη ζωή του Στέλιου Καζαντζίδη, αναδεικνύει μια ολόκληρη εποχή με όλα της τα στοιχεία. Τις συνθήκες ζωής, τη δύσκολη επαγγελματική ανέλιξη των τραγουδιστών της εποχής, ακόμα και τη νοοτροπία για τους ρόλους των δυο φύλων την εποχή που μεσουρανούσε ο Στέλιος Καζαντζίδης και τις συνέπειες που είχε (π.χ. τον παρ' ολίγον περιορισμό της Μαρινέλλας στις δεύτερες φωνές στον Καζαντζίδη). Φυσικά, εκτός από τους χώρους και τα κουστούμια, καταφέρνει να αναδείξει κυρίως το κλίμα μιας παλαιότερης εποχής, κάτι ιδιαίτερα δύσκολο να αναπα-

ραχθεί. Επιπλέον, ο σκηνοθέτης δεν επιχειρεί ούτε να αγιοποιήσει τον πρωταγωνιστή, ούτε να τον εκθέσει στο κοινό. Χειρίζεται πολύ λεπτά τα ζητήματα που πραγματεύεται η ταινία, περιγράφοντας τις πτυχές της ζωής του Καζαντζίδη, απόλυτα σεβόμενος τον ίδιο και τη μνήμη του, καθώς και όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα.

Στα αρνητικά ίσως στοιχεία, θα πρέπει οπωσδήποτε να αναφερθεί η, ενδιαφέρουσα μεν, αλλά αρκετά αργή πλοκή. Η ταινία δε πραγματεύεται όλη τη ζωή του Στέλιου Καζαντζίδη, αλλά φτάνει κυρίως μέχρι το 1966 και τον χωρισμό του από τη

Μαρινέλλα, ενώ εκτείνεται σε μικρό βαθμό και στα χρόνια της δικτατορίας, καταλήγοντας στην δημιουργία του τραγουδιού «Υπάρχω» ως φινάλε. Ωστόσο, παραλείπεται μια σημαντική περίοδος της ζωής του πρωταγωνιστή, η οποία περιέχει τη σφοδρή διαμάχη με την οικογένεια Μάτσα, τη ρήξη με τον Χρήστο Νικολόπουλο, τον οποίο ο ίδιος ο Καζαντζίδης ανακάλυψε, τη μεταναστευση στην Αμερική και τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Επομένως, η πλοκή εξελίσσεται αρκετά αργά, καθώς η χρονική περίοδος που καλύπτει είναι δυσανάλογη της διάρκειας της ταινίας.

Τέλος, αξίζει να ειπωθεί ό

τι, στην ουσία, δεν μάθαμε κάτι συνταρακτικό για τον Στέλιο Καζαντζίδη από αυτή την ταινία, το οποίο δε γνωρίζαμε. Η βιογραφία δεν εστιάζει στον άνθρωπο Στέλιο Καζαντζίδη, όσο στην εκτενέστερη ανάλυση πτυχών της ζωής του που ήδη γνωρίζαμε ή την επιδερμική αναφορά σε άγνωστες πτυχές της. Αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός πως το σενάριο της ταινίας στηρίζεται στη συνέντευξη του Καζαντζίδη στον δημοσιογράφο Γιώργο Λιάνη. Συνεπώς, η έλλειψη πολλών πηγών ώστε να συντεθεί πληρέστερα το σνάριο, το καθιστά μονοδιάστατο και ίσως επιφανειακό.

Συνοψίζοντας, πρόκειται για μια αρκετά καλή ταινία, της οποίας τα θετικά στοιχεία υπερκαλύπτουν τα περισσότερα αρνητικά. Το απόλυτα πετυχημένο καστ, σε συνδυασμό με την αρκετά ικανοποιητική απόδοση του πρωταγωνιστή και την εξαιρετική σκηνοθεσία, συμβάλλουν στη δημιουργία μιας βιογραφίας που, μπορεί να στερείται καθολικότητας, αλλά αποτελεί μια πετυχημένη σκιαγράφηση της ζωής ενός από τους μεγαλύτερους, αν όχι τον μεγαλύτερο, Έλληνες λαϊκούς τραγουδιστές. Συνολικά, ήταν μια πολύ ευχάριστη εμπειρία και τη συστήνω σε όλους ανεπιφύλακτα! ❄

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Δέκα λεπτά μέχρι το κουδούνι

Μικρό διήγημα
της Βασιλικής Χιονίδου

Εύπνησε μία ώρα πριν το κουδούνι, στις εφτά και τέταρτο. Το κινητό της πρέπει να χτυπούσε τουλάχιστον δέκα λεπτά, όταν τελικά το πήρε απόφαση και σηκώθηκε για να το κλείσει. Το σπίτι ήταν άδειο. Φαντάστηκε ότι ο πατέρας της θα είχε φύγει πάλι από νωρίς, γιατί «είχε πολλή δουλειά, αγάπη μου», όπως θα της έλεγε σίγουρα όταν γύριζε. Θυμήθηκε το ύφος του, την έκφραση του προσώπου του την τελευταία φορά που της είπε αυτή τη δικαιολογία και αηδίασε. Δυστυχώς, άφησε τον εαυτό της να αναρωτηθεί τι θα έκανε η μητέρα της για αυτό. Θα την υπερασπιζόταν, θα προσπαθούσε να κρατήσει τον άντρα της περισσότερες ώρες σπίτι, θα επιδίωκε μήπως να κατευνάσει τα πνεύματα και να βοηθήσει και τους δύο;

Μόνο που τώρα η μητέρα της δεν ήταν εκεί. Ούτε θα ήταν ποτέ ξανά εκεί. Για μισό λεπτό, ένιωσε τα μάτια της να πλημμυρίζουν με εκείνη τη γνώριμη ζεστασιά που έφερναν τα δάκρυα. Αλλά δεν έπρεπε να παρασυρθεί. Δεν είχε χρόνο για κλάματα και για συναισθηματισμούς. Πήγε δυναμικά στη ντουλάπα της για να διαλέξει τα ρούχα της. Έπρεπε να συνεχίσει σαν να ήταν όλα φυσιολογικά. Έπρεπε να συνεχίσει να πηγαίνει σχολείο, να παρι-

στάνει ότι δεν άλλαξε τίποτα. Και δεν ήταν λίγες οι φορές, που, όταν τη ρώτησαν πώς ήταν, μπήκε στον πειρασμό να τους τα εξηγήσει όλα. Μα δεν μπορούσε. Έτσι κι αλλιώς, δεν θα την καταλάβαιναν. Δεν μπορούσαν να την καταλάβουν. Είχε χαθεί στο μυαλό της, όταν άκουσε και το δεύτερο ξυπνητήρι να χτυπάει. Έμεναν σαράντα πέντε λεπτά μέχρι το κουδούνι. Μετά από πολλές αρνητικές σκέψεις και λίγες – αποτυχημένες – προσπάθειες να απαλλαγεί από αυτές, κατάφερε να ετοιμαστεί και να βγει από το σπίτι. Δεν είχε προλάβει να κατέβει τη σκάλα, όταν ένιωσε την πρώτη σταγόνα βροχής να πέφτει στο μέτωπό της. Θα μπορούσε να γυρίσει πίσω, να πάρει την ομπρέλα της. Όμως ήταν πολύ κουρασμένη για να το κάνει. Συνέχισε να περπατάει.

Περπατούσε για δεκαπέντε λεπτά περίπου, μέχρι που έφτασε στη στάση του λεωφορείου. Ευτυχώς η βροχή δεν ήταν δυνατή, μόνο μια μικρή ψιχάλα. Είχε ήδη βάλει τα ακουστικά της και περίμενε, όταν αντίκρισε ξαφνικά κάτι που την έκανε να ανατριχιάσει. Μια γυναίκα. Μια ψηλή, μελ-χρινή, μαυροφορεμένη γυναίκα. Μια γυναίκα με στρογγυλά, σκούρα καστανά μάτια, με λεπτά χείλη και έντονα ζυγωματικά, με

μακριά μαλλιά που έπεφταν κυματιστά στους ώμους της καθώς προχωρούσε. Μία γυναίκα ολόγυρη με τη μητέρα της. Χρειάστηκε να τρίψει τα μάτια της αρκετές φορές, ώστε να βεβαιωθεί ότι το μυαλό της δεν της έπαιζε κάποιο τρομερά άσχημο παιχνίδι. Ήλπιζε να κάνει λάθος, αλλά της έμοιαζε όλο και περισσότερο όσο περνούσε η ώρα. Κοίταξε το κινητό της, Έμεναν είκοσι πέντε λεπτά μέχρι το κουδούνι.

Χωρίς να είναι σίγουρη γιατί, η Βάλια ξεκίνησε να ακολουθεί τη γυναίκα. Παρόλα αυτά, φοβόταν ακόμα να πλησιάσει πολύ κοντά, έτσι περπατούσε παράλληλα με αυτή στο απέναντι πεζοδρόμιο. Παρατηρούσε με μανία κάθε μικρή της κίνηση: τον τρόπο που κινούνταν, τον τρόπο που κρατούσε τα κλειδιά και την τσάντα της, τον τρόπο που κοίταζε το κινητό της. Προσπάθησε να λογικέψει τον εαυτό της. Δεν υπήρχε περίπτωση εκείνη η γυναίκα να είναι στην πραγματικότητα η μητέρα της. Η μητέρα της είχε πεθάνει, έπρεπε να το αποδεχτεί αυτό, δεν γινόταν να περπατούσε στο απέναντι πεζοδρόμιο, ήταν αδύνατο. Όμως πριν «φύγει», μόλις έμαθε ότι οι γιατροί της είχαν δώσει μονάχα έξι μήνες ζωής, είχε πει ένα πράγμα: «Ποτέ μη σταματάς να ελπίζεις». Τότε η Βάλια είχε υποσχεθεί πως



δε θα σταματούσε, και τώρα έκανε ακριβώς αυτό. Ήλπιζε σε ένα θαύμα, ή μάλλον σε ένα λάθος, ένα από εκείνα τα φρικτά λάθη που γίνονται στις ταινίες. Ένα λάθος στο οποίο η μητέρα της θα ήταν ακόμη ζωντανή.

Ένας Θεός ξέρει πόσες φορές συγκρατήθηκε για να μην ουρλιάξει «Μαμά!» μέσα στον κόσμο, όση ώρα την ακολουθούσε. Είχε μάθει, εδώ και δύο χρόνια, να μην ελπίζει στα θαύματα. Είχε συνειδητοποιήσει με πολύ δύσκολο τρόπο ότι στον κόσμο δεν υπήρχε ελπίδα, τουλάχιστον όχι πια. Για αυτό, ίσως να ήξερε βαθιά μέσα της ότι η μητέρα της δεν ήταν εκεί. Αλλά αν ήταν όντως εκείνη; Δεν θα μπορούσε να το ρισκάρει, δεν μπορούσε καν να διανοηθεί να τη χάσει για δεύτερη φορά. Της είχε δοθεί μία ευκαιρία επιπλέον, και θα πήγαινε μέχρι το τέλος. Τα πόδια της δεν υπάκουαν τώρα στο μυαλό της. Είχε χάσει κάθε ίχνος λογικής που θα της έλεγε κυνικά ότι οι άνθρωποι μοιάζουν μεταξύ τους, ότι ήταν εντελώς τρελό να κυνηγά μία γυναίκα μόνο και μόνο επειδή της θύμιζε τη μαμά της. Η

βροχή είχε δυναμώσει, αλλά δεν την ένοιαζε. Μπορούσε, έστω και αγνά, να διακρίνει τη φιγούρα που την οδηγούσε μέσα από την πυκνή βροχή. Έμεναν δεκαπέντε λεπτά μέχρι το κουδούνι. Δεκαπέντε λεπτά μέχρι να καταλάβουν ότι δεν ήταν στο σχολείο και να αρχίσουν να την ψάχνουν. Αν, βέβαια, την έψαχνε κανείς...

Συνέχισε να ακολουθεί τη γυναίκα σχεδόν στα τυφλά. Της φάνηκε, μάλιστα, πως αυτή κατευθυνόταν προς το σπίτι. Η Βάλια ένιωσε την καρδιά της να χτυπά δυνατά, να κατακλύζεται από ένα συναίσθημα που την είχε εγκαταλείψει εδώ και πολύ καιρό. Τα χείλη της έκαναν μία μικρή, λεπτή κίνηση προς τα πάνω, στα μάγουλα της οι κρύες σταγόνες της βροχής αναμειγνύονταν με τα καυτά της δάκρυα και έκρυψε το πρόσωπό της στα χέρια της.

Από απέναντι, η μυστηριώδης γυναίκα γύρισε προς το μέρος της και χαμογέλασε. Ένα χαμόγελο μοναδικό, που η Βάλια θα μπορούσε να το ξεχωρίσει ανάμεσα σε όλα τα χα-

μόγελα του κόσμου. Τόσο όμορφο, τόσο υπέροχο, με το ένα δόντι λίγο σπασμένο στην άκρη, από τότε που η μητέρα της ήταν μικρή και είχε χτυπήσει πέφτοντας από το ποδήλα-

τό της. Η γυναίκα στάθηκε μπροστά στο σπίτι της Βάλιας και άνοιξε διάπλατα τα χέρια της, σαν να την παρότρυνε να έρθει κοντά της. Κι εκείνη δεν το σκέφτηκε ούτε δευτερόλεπτο.

Άρχισε να τρέχει από το απέναντι πεζοδρόμιο στο σπίτι της, στην αγκαλιά της μητέρας της. Ήταν επιτέλους ευτυχισμένη, έλαμπε μέσα στη θολούρα της βροχής. Έτσι

λοιπόν, όπως έτρεχε, θα ήταν αδύνατο να δει το αυτοκίνητο που ερχόταν κατά πάνω της, δεν θα μπορούσε να καταλάβει ότι ήταν πολύ αργά για να φρενάρει. Το μόνο που ξε-

χώριζε ήταν η μητέρα της να περιμένει στην άλλη πλευρά, έτοιμη να υποχαρίσει μια από αυτές τις σφιχτές αγκαλιές, που τόσο της είχαν λείψει. **Έμναν δέκα λεπτά μέχρι το κουδούνι.**

Ένα άγνωστο συναίσθημα

του Γιάννη Φρυγανιώτη

Ο έρωτας είναι άστρο που πέφτει,
ένα σύμπαν που μέσα μας ζει,
μια φλόγα μικρή που τον κόσμο ανατρέπει
μια νύχτα που μοιάζει με αυγή.

Είναι άνεμος άγριος μέσα στο σώμα,
είναι θάλασσα που σε στεριά δεν χωρά .
Μας παίρνει ,μας ρίχνει ,μας σπάει στο χώμα,
μα πάντα μας δίνει φτερά.

Είναι ψίθυρος μέσα στη σιγή,
είναι το χρώμα σε άδειο καμβά.
Χτίζει παλάτια από κόκκους σκόνης
και κάνει τα πάντα να μοιάζουν εφικτά.

Μα όπως το άστρο, έτσι κι εκείνος,
λάμπει τρελά κι ύστερα σβήνει.
Μα αν τον κοιτάξεις την ώρα που φεύγει,
θα δεις πως μια ευχή σου αφήνει.

Κίνδυνοι σε αυτό το άγνωστο συναίσθημα
καρδοκοούν πολλοί θα πληγωθείς, θα τσαλακωθείς και άλλοι τόσοι που δεν μπορείς να δεις.
Αξίζει όμως αυτό να υποστείς,
για λόγο μιας αγκάλης στοργικής.

Είναι η κινητήρια δύναμη της ζωής,
που αφηφά τους νόμους της λογικής.
Αναζητώντας διαρκώς το άλλο σου μισό
και την χαρά που θα σου δώσει το πρώτο "σ' αγαπώ"

Όσο κι αν πονάει ή δυναμώνει
ο έρωτας είναι η ζωή η ίδια,
που αξίζει το ρίσκο ,το πόνο και το χθες,
γιατί γράφει τις πιο όμορφες στιγμές...

Πέρασαν ήδη πέντε χρόνια
Από τότε που σε είδα
Από τότε που μιλήσαμε για πρώτη φορά, μια πρώτη μέρα στο σχολείο
Πέντε χρόνια από τότε που έμαθα το όνομά σου
Και πέντε χρόνια που προσπαθώ να πείσω τον εαυτό μου ότι κάποια στιγμή σταμάτησα να το σκέφτομαι
Πάνε τέσσερα χρόνια πλέον
Από τότε που περνούσαμε τα μεσημέρια μας μαζί
Από τότε που η αγαπημένη σου καθηγήτρια μας έλεγε ότι ταιριάζουμε απόλυτα
Και σου έκλεινε - διακριτικά πάντα - το μάτι
Έχουν τώρα κλείσει τρία χρόνια
Από τότε που τσακωθήκαμε πρώτη φορά για μια χαζή εργασία
Από τότε που παίζαμε χαρτιά μέχρι το ξημέρωμα σε μια σχολική εκδρομή
Τρία χρόνια που με έπεισες να μείνω εδώ και να μην κάνω κακό στον εαυτό μου ενώ δε φταίω
Δύο χρόνια από τότε που τολμήσαμε να ονειρευτούμε.
Ότι κάποια μέρα θα γράφαμε μαζί ένα από εκείνα τα αγαπημένα μου διηγήματα που όλοι πεθαίνουν στο τέλος
Δύο χρόνια από τότε που ερχόμουν σε σένα κάθε φορά που είχα άδικο
Για να μου πεις ότι είχα δίκιο, παρόλο που ήξερες ότι δεν ήταν αλήθεια
Και είναι περίπου ένας χρόνος, ή μάλλον, λίγοι μήνες
Από τότε που σε άκουσα να βρίζεις πρώτη φορά όταν κάποιος με πλήγωσε
Από τότε που σταμάτησες να της μιλάς επειδή με έκανε να κλάψω - πράγμα όχι και πολύ δύσκολο αν θέλω να είμαι ειλικρινής
Τέλος, πάνε λίγες βδομάδες τώρα
Που άρχισα να νιώθω κάτι περισσότερο από αυτό που θα έπρεπε να νιώθουν δυο φίλοι



Άδικο πράγμα ο έρωτας

του Δημήτρη Τσιλιβάκου

Αλήθεια, τι πιο άδικο από τον έρωτα;

Ποιος, άραγε, θα κάνει τη καρδιά του πέτρα και θα συνεχίσει,

και ποιος θα προσπαθεί μάταια να τη μαζέψει, θρυμματισμένη;

Ποιος θα συνεχίσει την αιώνια περιπλάνηση του Οδυσσέα στις δικές του θάλασσες,

και ποιος, σαν άλλη Πηνελόπη, θα υφαίνει χωρίς τελειωμό ένα φόρεμα, περιμένοντας τη κλωστή να τελειώσει;

Ποιος θα μπει με βήμα σθεναρό στο τρένο, τον έρωτα να ξαναβρεί,

και ποιος, μια ζωή καρτερώντας το, θα χάσει τη ζωή του στον λάθος σταθμό;

Ποιος θα δει από ψηλά ένα περιστέρι να του φέρνει ένα τριαντάφυλλο

και ποιος το πρωί που θα ξυπνήσει θα το δει νεκρό στη πόρτα του;

Ποιος θα μείνει με τις γλυκές αναμνήσεις και θα χαμογελά,

και ποιος αυτό το χαμόγελο θα πασχίζει να λησμονήσει, μα οι αναμνήσεις θα βαραίνουν πάντα τη ψυχή του;

Άδικο πράγμα ο έρωτας.

Σε κατατρώνει.

Πέντε χρόνια

της Βασιλικής Χιονίδου



Που άρχισα να περιμένω τα μηνύματά σου κάθε μέρα
Να γελάω λίγο παραπάνω από το κανονικό με το μαύρο σατυρικό χιούμορ σου
Να διαβάζω και να ξαναδιαβάζω τα βιβλία που κάποτε μου είχες κάνει δώρο
Μόνο και μόνο για να σε φαντάζομαι να τα διαλέγεις στα ράφια του βιβλιοπωλείου
Δεν θα σου πω ψέματα
Δεν πρόκειται να σου υποσχεθώ ότι εμπιστεύομαι τον εαυτό μου αρκετά
Ωστε να σου πω την αλήθεια
Φοβάμαι υπερβολικά ότι θα χάσω την ελευθερία
Που μου δίνουν οι συζητήσεις μαζί σου για τα πιο ανόητα πράγματα
Για αυτό μάλλον δεν θα το μάθεις ποτέ
Αλλά αν κατά τύχη, σε πέντε χρόνια, ψάξεις την παλιά σου σχολική εφημερίδα
Αν βρεις αυτούς τους στίχους όσο ψάχνεις
Ελπίζω να με θυμάσαι ακόμα.

Νικόλας Τομπάζης Ο Έλληνας άνθρωπος κλειδί του μηχανοκίνητου αθλητισμού

Του Μιχάλη Τσουνιά



Το πρωτόλειο σχέδιο της FIA βάσει των τεχνικών κανονισμών του 2026 FIA
<https://www.sport24.gr/auto24/motorsports/oi-nees-allages-tou-nikola-tompazi-sta-monothesia-tou-2026-tha-einai-exisou-grigora-me-ta-fetina/>

Πολλοί από εμάς έχουν παρακολουθήσει έστω και για μία φορά αγώνα Formula 1. Αρκετοί από εμάς γνωρίζουν επίσης οδηγούς όπως ο Schumacher και ο Hamilton και ομάδες όπως η Ferrari και η McLaren. Ελάχιστοι όμως γνωρίζουν τον Έλληνα επικεφαλής σχεδιασμού των σύγχρονων μονοθεσίων. Ο λόγος για τον αεροδυναμισμό **Νικόλα Τομπάζη** των 15 παγκοσμίων πρωταθλημάτων.

Με την μάχη για την ανάδειξη του κορυφαίου οδηγού και της κορυφαίας ομάδας για το 2024 να κορυφώνεται, η παγκόσμια κοινότητα της Formula 1 πλέκει το εγκώμιο του υπεύθυνου για τους ισχύοντες τεχνικούς κανονισμούς και την αποδοτικότητα αυτών. Ωστόσο, ο Νικόλας Τομπάζης δεν αποτελεί έναν πρωτάρη στην κορυφαία κατηγορία. Αντίθετα, έπειτα από περισσότερες από τρεις δεκαετίες, το βιογραφικό του περιλαμβάνει μερικά από τα σπουδαιότερα και πιο κυρίαρχα μονοθέσια στην ιστορία της Formula 1.

Γεννημένος τον Απρίλιο του 1968, εντάχθηκε για πρώτη φορά στις τάξεις της Formula 1 με τα χρώματα της Benetton το 1992, λίγους μήνες αφού είχε αποφοιτήσει με διδακτορικό τίτλο στην αεροναυπηγική από το πανεπιστήμιο Imperial του Λονδίνου. Δύο χρόνια αργότερα προάγεται σε επικεφαλής αεροδυναμικής της ομάδας και τα αποτελέσματα ... είναι άμεσα. Ο εκκολαπτόμενος θρύλος που ακούει στο όνομα Michael Schumacher θα κατακτήσει το παγκόσμιο πρωτάθλημα εκείνης της χρονιάς ενώ την επόμενη χρονιά ένας ακόμη τίτλος

του Γερμανού θα συνδυαστεί με ένα πρωτάθλημα κατασκευαστών για την ομάδα.

Στιγμή - σταθμό στην καριέρα του αποτέλεσε η απόφασή του να ντυθεί στα κόκκινα χρώματα της θυρλικής Scuderia Ferrari, το 1997. Η κυριαρχία του είχε μόλις ξεκινήσει... Η επταετής θητεία του στα χρώματα της Ferrari, έως την ξαφνική μετακόμισή του στην αιώνιο αντίπαλο McLaren το 2004, αποτέλεσε το μεγαλύτερο και πιο επιτυχημένο κομμάτι της πορείας του. Εκείνη ήταν και η περίοδος όπου το ελληνικό φίλαθλο κοινό του μηχανοκίνητου αθλητισμού γνώριζε και μάθαινε για τον σπουδαίο Έλληνα επιστήμονα, που έκανε

περήφανη τη χώρα μας κατέχοντας μία τόσο κομβική και συνάμα σπουδαία θέση στην Formula 1. Τα μονοθέσια της ομάδας από το Μαρανέλλο της Ιταλίας, δημιουργήματα της γαλανόλευκης γραφίδας του Τομπάζη και υπό τα γάντια του θρύλου του Schumacher κατέκτησαν συνολικά 9 παγκόσμιους τίτλους, σε μία περίοδο απόλυτης κυριαρχίας για την Scuderia.

Έπειτα από το σύντομο διετές πέρασμα από την McLaren, το οποίο όπως ο ίδιος δήλωσε σε συνέντευξή του στο περιοδικό «4 Τροχοί» ήταν μεγάλο του λάθος, επήλθε η αναπάντεχη επιστροφή του στη Ferrari, στην οποία και παρέμεινε έως το 2014,

προσθέτοντας 3 ακόμη τίτλους στην τροπαιοθήκη των Ιταλών. Έπειτα από μία διετία στην Manor F1, το 2018 εντάχθηκε στο δυναμικό της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Μηχανοκίνητου Αθλητισμού (FIA). Το τρέχον «πακέτο» των τεχνικών κανονισμών της Formula 1 για τον σχεδιασμό των μονοθεσίων, σε ισχύ από το 2022, είναι αποτέλεσμα σχεδιασμού του Έλληνα αεροδυναμιστή. Η επιτυχία των κανονισμών της εποχής του ground effect, που προσφέρει μεγαλύτερο ανταγωνισμό και περισσότερες ευκαιρίες για κλειστές μάχες μεταξύ των οδηγών στην πίστα, πιστώθηκε στον Νικόλα Τομπάζη, η προσωπικότητα και οι επιτυχίες του οποίου

μετουσιώθηκαν στη δημιουργία ενός καινούργιου ρόλου αποκλειστικά για εκείνον. Έτσι, από τον Ιανουάριο του 2023 και με πρωτοβουλία του προέδρου της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Mohammed Ben Sulayem, κατέχει τον ρόλο του Διευθυντή Μονοθεσίων, αποτελώντας ουσιαστικά τον επικεφαλής σε θέματα Formula 1.

Προϊόν της δικής του δουλειάς αποτελούν και οι ριζικές αλλαγές στα μονοθέσια που θα εφαρμοστούν από το 2026 και οι οποίες δημοσιεύτηκαν πριν λίγους μήνες, με τον δικό μας Νικόλα Τομπάζη να προσθέτει ένα ακόμη παράσημο στη μεγαλειώδη καριέρα του, στην κορωνίδα του μηχανοκίνητου αθλητισμού δίνοντας ακόμη μεγαλύτερη περηφάνεια στους Έλληνες ανά τον κόσμο. Ένας σπουδαίος επιστήμονας και αεροδυναμιστής, ένας άνθρωπος με αξιοζήλευτη πορεία στην κορυφαία κατηγορία του μηχανοκίνητου αθλητισμού, ο οποίος καταφέρνει να περνάει "κάτω από τα ραντάρ" ακόμη και στην περήφανη για εκείνον πατρίδα του. Η σεμνότητά του και τα αξιομνημόνευτα κατορθώματά τους τον κατατάσσουν ανάμεσα στους κορυφαίους όλων των εποχών, δίπλα στον θρύλο του Adrian Newey, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί πρότυπο για παιδιά σε όλη την υφήλιο που ονειρεύονται να ακολουθήσουν την πορεία του. Και με την καριέρα του ακόμη σε εξέλιξη, κανείς δεν ξέρει τι επιφυλάσσει το μέλλον για εκείνον. ☺

Τεχνολογία στο ποδόσφαιρο: Δικαιοσύνη ή Ρομαντισμός;

Του Δημήτρη Τσιλιβάκου

Πόσοι έχετε παρακολουθήσει έστω και μία φορά έναν ποδοσφαιρικό αγώνα; Μάλλον όλοι. Πόσοι έχετε εκνευριστεί και διαμαρτυρηθεί για μία λάθος απόφαση του διαιτη-

τή; Επίσης όλοι, μπορεί και... ακόμα περισσότεροι. Οφσάιντ μερικών εκατοστών, μια κίτρινη κάρτα που θα μπορούσε να είναι κόκκινη, ένα πέναλτι που δε δόθηκε, τέτοιες είναι

αφορμές που προκαλούν αναταραχή στους παίκτες και προπονητές, στους διαιτητές, και φυσικά στην εξέδρα. Όλα αυτά τα προβλήματα ήρθε να λύσει σαν από μηχανής θεός η τεχνολογία και το λεγόμενο V.A.R. (Video Assistant Referee). Ή μήπως όχι; Για να δούμε.

Πάμε πρώτα να εξηγήσουμε τι είναι το V.A.R. Με απλά λόγια, υπάρχει ένα δωμάτιο στο οποίο βρίσκονται 3 διαιτητές, ο V.A.R. (Video Assistant

Referee), ο A.V.A.R. (Assistant Video Assistant Referee) και ένας επόπτης γραμμών, μαζί με έναν χειριστή της οθόνης. Σε αυτό το δωμάτιο, οι διαιτητές έχουν τη δυνατότητα να δουν ξανά τα replay, να αναλύσουν τη φάση και να αλλάξουν την απόφαση. Σε περίπτωση που η απόφαση είναι διαφορετική, ο διαιτητής του αγώνα καλείται να ξαναδεί τη φάση σε οθόνη που υπάρχει στο γήπεδο (on field review). Οι τύποι φάσεων που μπορούν να

ελεγχθούν είναι τα πέναλτι, οι απευθείας κόκκινες κάρτες, η αναβάθμιση κίτρινης κάρτας σε κόκκινη, και οι παραβάσεις σε γκολ (π.χ. οφσάιντ η φάουλ).

Και τώρα που μάθαμε τι είναι το VAR, νομίζω ότι έρχεται στον νου όλων μας το προφανές. Απόλυτη δικαιοσύνη. Μηδενικά περιθώρια λάθους. Το V.A.R. έρχεται να αποδώσει δικαιοσύνη στο ποδόσφαιρο.

Με τον εξονυχιστικό έλεγχο κάθε φάσης, είναι θεωρητικά αδύνατο να γίνει λάθος. Φυσικά, υπάρχουν και εντελώς οριακές φάσεις,

χώρες και στη χώρα μας οι αρχιδιαιτητές κρίνουν και βαθμολογούν τους διαιτητές οι οποίοι τιμωρούνται ανάλογα με τα λάθη τους. Μάλιστα, στην Αγ-

ψηλά. Ακούγονται ιδανικά όλα αυτά, ε; Ας αναλογιστούμε όμως και μια άλλη πλευρά. Απανταχού ποδοσφαιρόφιλοι, τι είναι το ποδόσφαιρο για σας, αλλά και για όλους τους οπαδούς; Πάθος, αγωνία, έκσταση, στεναχώρια, απογοήτευση, τρέλα. Ένα μεγάλο «κοκτέιλ» συναισθημάτων. Ακριβώς αυτό είναι το ποδόσφαιρο. **Συναίσθημα. Στιγμές.** Στιγμές που θα πεταχτεί από τον καναπέ ή από τη θέση για να πανηγυρίσεις και να φωνάξεις με τη ψυχή σου «ΓΚΟΛ!», ή να βυθιστείς σε αυτή για το απευθείας φάουλ που έβαλε ο αντίπαλος εξτρέμ στο 90'.

χτό και το μυαλό και η καρδιά σου δίνουν εντολή «Σήκω, φώναξε, πανηγύρισε!». Σκεφτείτε πόσες τέτοιες στιγμές θα χαθούν, για μερικά χιλιοστά ή για ένα σπρώξιμο.

Και επίσης σκεφτείτε και κάτι άλλο. Ποιο είναι το χρώμα του ποδοσφαίρου; Όχι μόνο του ποδοσφαίρου, οποιουδήποτε αθλήματος. Ή μάλλον, οποιουδήποτε πράγματος στον κόσμο; Τι το κάνει ενδιαφέρον και ελκυστικό; Οι ατέλειες. Ναι, σωστά καταλάβατε, τα λάθη. Ναι, ίσως κυρίως τα παιχνικά, αλλά και τα διαιτητικά, όπως στη περίπτωση μας. Δίνουν την αίσθηση του απρόβλεπτου, του πιο ποδοσφαίρου. Διότι, αγαπητοί ποδοσφαιρόφιλοι και μη, ιστορία γράφουν ΚΑΙ τα λάθη. Και ακόμα περισσότερο τα εξόφθαλμα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα: 1986. Μεξικό. Μουντιάλ. Προημιτελικός Αγγλία - Αργεντινή. Ο Άγγλος αμυντικός Σπιβ Χοτζ διώχνει άτσαλα, ωστόσο ο τερματοφύλακας Πίτερ Σίλτον φαίνεται να προλαβαίνει να διώξει με τη γροθιά του. Και ξαφνικά, γκολ για την Αργεντινή. Ποιος, πού; Η απάντηση είναι, ο δαιμόνιος Ντιέγκο Αρμάντο Μαραντόνα. Τρυπώνει ανάμεσα στην άμυνα, και σπρώχνει ηρωικά τη μπάλα στα δίχτυα προ του Σίλτον, και πανηγυρίζει έξαλλα μπροστά στους εξαγριωμένους Άγγλους, ξέροντας πως μόλις διέπραξε το τέλειο ποδοσφαιρικό έγκλημα. (Σημείωση: Οι Άγγλοι δε του το συγχώρησαν ποτέ).

Μπροστά στα έκπληκτα μάτια των θεατών εκτυλίσσεται μια από τις μεγαλύτερες ποδοσφαιρικές ιστορίες η οποία συζητιέται ακόμη και σήμερα, με λατρεία από Αργεντίνους και οπαδούς του αείμνηστου Ντιεγκίτο. Τι αφορούσε; Ένα λάθος!

Ρομαντισμός, παιδιά. Ποδοσφαιρικός ρομαντισμός. Ναι, θέλουμε να ζούμε τέτοιες στιγμές. Προτιμούμε να ζήσουμε στιγμές χαραγμένες στον νου μας για μια ολόκληρη ζωή, είτε θετικές είτε αρνητικές, παρά να τις χάσουμε για να είμαστε ακριβοδίκαιοι. Ναι, ιδανικά να αποδίδεται δικαιοσύνη. Αλλά ποιος είπε ότι το ποδόσφαιρο είναι δίκαιο άθλημα; Αυτή είναι η μαγεία του. Για αυτό είναι ο βασιλιάς των σπορ. Για αυτό είναι «ο jogo bonito» όπως είπε κάποτε ο Πελέ. Γιατί την αδικία, το λάθος, έχει τον τρόπο, αυτή η στρογγυλή θεά, να τη μετατρέπει σε μαγεία. Στο αλατοπίπερο που κάνει το άθλημα που αγαπάμε ομορφότερο.

Τελικά, πού καταλήξαμε; Ποδόσφαιρο με V.A.R. ή χωρίς; Νομίζω πως η προσωπική μου άποψη είναι εμφανής. Αυτό δε σημαίνει πως είναι απαραίτητα η σωστή, ή ότι πρέπει να συμφωνούμε όλοι. Ωστόσο, θα σας προτρέπω, για να καταλήξετε και εσείς στο εξής: Αφού διαβάσετε το άρθρο, θυμηθείτε ό,τι νιώσατε, σκεφτήκατε, αναρωτηθήκατε κατά τη διάρκειά του, και ανατρέξτε στη πρώτη πρώτη γραμμή. Νομίζω ότι απαντήσατε μόνοι σας. ☺



που παίζονται ακόμα και στα χιλιοστά, στις οποίες μπορούν να γίνουν λάθη. Μη ξεχνάμε ότι ο ανθρώπινος παράγοντας δεν παραμερίζεται εντελώς. Το V.A.R. λειτουργεί ως μια έξτρα βοήθεια για τον διαιτητή ώστε να πάρει τη σωστή απόφαση, δεν τον υποκαθιστά. Έως τώρα, το V.A.R. φαίνεται να πετυχαίνει τον στόχο του. Αμέτρητες αποφάσεις, τις τελευταίες τρεις σεζόν που υπάρχει το V.A.R., έχουν αλλάξει και έχουν αποτρέψει την αδικία, και συνάμα την οργή παιχτών, προπονητών, παραγόντων και οπαδών.

Εντάξει, μη κοιτάτε την Ελλάδα. Εδώ ίδια θα μείνει η κατάσταση, ακόμα και ρομπότ να σφυρίζει αγώνα. Οι φωνές, δικαιολογημένες και μη, πάντα θα υπάρχουν. Σε γενικότερες γραμμές, ωστόσο, το V.A.R. έχει βοηθήσει στο να «ηρεμούν τα πνεύματα» στον αγωνιστικό χώρο. Ακόμα, σε αρκετές

γλίες, υπάρχει και η δυνατότητα ακρόασης των διαλόγων μεταξύ των διαιτητών.

Συνεπώς, εκτός και από τη δικαιοσύνη, πετυχαίνουμε και κάτι άλλο. Οι ποδοσφαιριστές γίνονται οι πραγματικοί πρωταγωνιστές. Έτσι, εμείς που θα έρθουμε στο σχολείο τη Δευτέρα, ο παππούς που θα πάει στο καφενείο, ο εργαζόμενος που θα πάει στη δουλειά, δε θα ασχοληθεί με το τι σφύριξε ο διαιτητής, αλλά με τον παιχταρά που έβαλε το γκολ, τον τρομερό τερματοφύλακα που «έβγαλε» το πέναλτι, τη κυριαρχία της μιας ομάδας στο ντέρμπι, ακόμα και τη καυτή ατμόσφαιρα. Ακόμα, δε θα νιώθει κανένας οπαδός αδικημένος. Ο οπαδός που θα πάει στο γήπεδο ή θα δει το ματς στη τηλεόραση, θα ξέρει ότι κέρδισε δίκαια, χωρίς να αδικήσει τον αντίπαλο. Ή αν έχασε, θα έχει χάσει με περηφάνια και με το κεφάλι

Πού θέλω να καταλήξω; Όλα αυτά χάνονται με το V.A.R. Χαρακτηριστικό παράδειγμα: Βαθιά μπλιά του αμυντικού, ο σέντερ φορ κοντρολάρει, τρέχει, και κεραυνοβολεί τον αντίπαλο τερματοφύλακα. Πανδαιμόνιο στο γήπεδο, οι οπαδοί εκστασιασμένοι πανηγυρίζουν. Αλλά... για στάσου! «Έλεγχος!» λέει ο διαιτητής. Μετά από 10 λεπτά, εξονυχιστικού ελέγχου και αγωνίας, το γκολ ακυρώνεται διότι ο επιθετικός ξεκίνησε ελάχιστα εκατοστά πιο μπροστά από τον αμυντικό. Σιωπή... Απογοήτευση... Πάει το συναίσθημα. Και πρέπει να αναλογιστούμε ότι τέτοιες καταστάσεις είναι συνήθεις, ακόμα και πολλές φορές σε έναν αγώνα. Καταστρέφεται η μαγεία του αθλήματος. Όπως είπα και πριν, καταστρέφεται η στιγμή. Ναι, εκείνο το εκατοστό του δευτερολέπτου που βλέπεις τη μπάλα να μπαίνει στο πλε-

Η επέλαση των Αράβων στον χώρο του αθλητισμού

Του Δημήτρη Τσιλιβάκου

Η ανακοίνωση της Ευρωλίγκας στις αρχές του Δεκεμβρίου, η οποία, σαν κεραυνός εν αιθρία, «στέλνει» το Final Four της αγωνιστικής περιόδου 2024/25 στο Άμπου Ντάμπι, προκάλεσε έντονες αντιδράσεις από τους ανθρώπους του χώρου. Έγινε, για ακόμα μια φορά, λόγος για την συνεχή εμπλοκή των αραβικών χωρών στα αθλητικά δρώμενα, οι οποίες δεν έχουν καμία αθλητική κουλτούρα ή ιστορία.

Για αυτό τον λόγο, παρακάτω θα αναλυθούν τα γεγονότα που αποδεικνύουν αυτή την «επέλαση των Αράβων» στον αθλητισμό, τα αίτια αυτής, καθώς και γιατί θεωρείται δυσάρεστη εξέλιξη, τόσο από κοινωνική σκοπιά, όσο και από αθλητική.

Η αρχή έγινε στις 23 Σεπτέμβρη του 2008, όταν ο σεΐχης Μανσούρ, ιδιοκτήτης της Abu Dhabi United Group κα μέλος της

βασιλικής οικογένειας των ΗΑΕ, ανακοινώνει την αγορά της Μάντσεστερ Σίτι, προκαλώντας «σεισμό» στο ευρωπαϊκό ποδοσφαιρικό στερέωμα. Ήταν η πρώτη, από τις πολλές που ακολούθησαν, «ομάδα-κράτος», δηλαδή μια ομάδα η οποία ουσιαστικά, χρηματοδοτείται από τον αρχηγό αραβικού κράτους, και συγκεκριμένα, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων.

Τρία χρόνια αργότερα, το 2011, ο Νασέρ Αλ Κελαϊφί, ο πλουσιότερος επιχειρηματίας του Κατάρ, ανακοινώνει την απόκτηση της Παρί Σεν Ζερμέν. Οι πρώτες σειρήνες ήδη ακούγονται από σημαντικές προσωπικότητες του ποδοσφαίρου, οι οποίες τονίζουν πως η αποφυγή της

εμπορευματοποίησης του αθλήματος είναι ζωτικής σημασίας.

Ακριβώς την ίδια χρονιά, η FIFA, η παγκόσμια ομοσπονδία ποδοσφαίρου, ενημερώνει πως το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2022 θα διεξαχθεί στο, ποδοσφαιρικά "άσημο", Κατάρ, το οποίο μέχρι τότε δεν διέθετε καν ποδοσφαιρικά γήπεδα (!) για να φιλοξενήσει όλες τις ομάδες που συμμετείχαν στην Α' Κατηγορία.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, υπήρξαν αρκετές καταγγελίες για την παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εργασίες κατασκευής των γηπέδων, ωστόσο η FIFA έμμεσα δήλωνε πως η οικονομική συμφωνία με

το Κατάρ επετεύχθη και έπρεπε να τηρηθεί.

Τα επόμενα χρόνια, οι εξελίξεις δεν έτρεχαν με τον ίδιο ρυθμό. Ωστόσο, στις 30 Δεκεμβρίου του 2022, ο Κριστιάνο Ρονάλντο, ίσως ο μεγαλύτερος παίχτης στην ιστορία του ποδοσφαίρου, παίρνει μεταγραφή στην Αλ Νασρ, με έδρα το Ριάντ, με συμβόλαιο 200 εκατομμυρίων ευρώ ανά έτος (κρατήστε το ποσό για τη συνέχεια). Αυτή η μεταγραφή ήταν η ισχυρότερη ένδειξη ότι οι Άραβες φωνάζουν βροντερό «παρών» στο ποδόσφαιρο αλλά και το «σάλπισμα» για την ολοκλήρωση δεκάδων μεταγραφών παιχτών παγκόσμιας κλάσης που έλαβαν χώρα τα επόμενα χρόνια. Έτσι, οι Αραβικές χώρες γίνονται

πόλος έλξης για ποδοσφαιρικά «ηλικιωμένους» παίκτες και όχι μόνο...

Παράλληλα, στον χώρο του μπάσκετ, οι εξελίξεις τρέχουν αναπάντεχα γρήγορα. Το καλοκαίρι του 2023, καθώς και του 2024, η Team USA, κατά πολλούς η κορυφαία εθνική ομάδα του κόσμου, ανακοινώνει πως τα φιλικά προετοιμασίας για το Παγκόσμιο Κύπελλο του 2023 και τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2024 θα γίνουν στο Άμπου Ντάμπι, προσελκύνοντας πλήθος κόσμου να τη θαυμάσει δια ζώσης. Μετά τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων, υπήρξε η είδηση πως μια νεοσύστατη αραβική ομάδα, η Dubai BC, θα συμμετέχει από τη σεζόν 2024-25 στην Αδριατική Λίγκα (!), στην οποία, γεωγραφικά, συμμετέχουν ευρωπαϊκές ομάδες που εδρεύουν κοντά στην Αδριατική. Μάλιστα, η συγκεκριμένη ομάδα, λόγω εγγυήσεων για μεγάλο

προϋπολογισμό, έχει καταφέρει να προσεγγίσει αστέρες του Ευρωπαϊκού μπάσκετ, όπως ο Dzanan Musa ή ο Mike James, καθώς και παίκτες από το NBA, το κορυφαίο πρωτάθλημα μπάσκετ του κόσμου.

Πώς όμως κατάφεραν οι Άραβες να διεισδύσουν στον χώρο του αθλητισμού; Η απάντηση είναι μια: με την τεράστια οικονομική τους επιφάνεια! Όπως συνέβη και στη χαρακτηριστική περίπτωση του Ρονάλντο και το υπέρογκο συμβόλαιό του, οι Άραβες εξαγοράζουν τη συμμετοχή τους στον κόσμο του αθλητισμού, αφού δε μπορούν να την κερδίσουν με την αθλητική τους κουλτούρα και ιστορία, καθώς δεν διαθέτουν κάτι τέτοιο. Συγκεκριμένα, κλείνουν τεράστιες οικονομικές συμφωνίες, είτε με τις επίσημες ομοσπονδίες, είτε με εταιρείες «κολλοσσούς» που δραστηριο-

ποιούνται στο χώρο του ποδοσφαίρου και του μπάσκετ, προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε αυτούς. Φυσικά, αυτές δέχονται, καθώς απώτερος σκοπός τους είναι η αύξηση του κέρδους. Με αυτόν τον τρόπο, ο αθλητισμός εμπορευματοποιείται, γίνεται ακόμα ένα παρακλάδι της παγκόσμιας οικονομίας, στο οποίο κυριαρχεί το χρήμα και το κέρδος, και όχι το ίδιο το άθλημα. Ο αθλητισμός αρχίζει σταδιακά να γίνεται μια ακόμα επιχείρηση...

Γιατί όμως είναι δυσάρεστο για τους περισσότερους «ρομαντικούς» του αθλητισμού, αυτό το γεγονός; Η εξήγηση είναι απλούστατη. Κανείς δε θέλει να δει το άθλημα που αγαπά να γίνεται απλά ένα μέσο για να γίνουν οι πλούσιοι πλουσιότεροι και να χάσει την αυθεντικότητά του. Το κύριο χαρακτηριστικό του ποδοσφαίρου και του μπάσκετ μέχρι

τις παραπάνω εξελίξεις, ήταν ότι ποτέ το οικονομικό κομμάτι δεν ερχόταν στο προσκήνιο, πρώτα απ' όλα. Μπορεί αυτή η «αρχή» να έφθινε όσο περνούσε ο καιρός, αλλά πάντα υπήρχε. Πλέον αυτός ο απαράβατος κανόνας έχει πάψει να ισχύει. Όλοι οι εμπλεκόμενοι, παράγοντες χορηγοί, επενδυτές και μάνατζερ, ακόμα και οι προπονητές και οι παίκτες πλέον προτάσσουν τα οικονομικά τους συμφέρο-

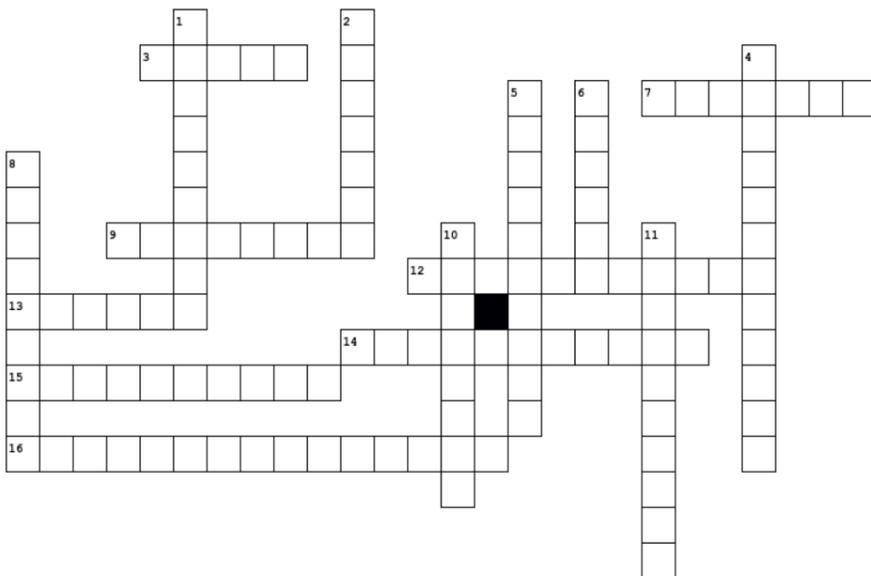
να, αδιαφορώντας για το ίδιο το άθλημα, το οποίο βλέπουν πλέον αποκλειστικά σαν επάγγελμα, όντας στυγνοί επαγγελματίες. Είναι προφανές πως αυτό, για τους οπαδούς, είναι μια αρκετά στενάχωρη κατάσταση, καθώς για αυτούς ο αθλητισμός είναι πάνω απ' όλα ψυχαγωγία, συναίσθημα, πάθος και, σε τελική ανάλυση, ένα παιχνίδι που αγαπάμε. ☺



<https://www.newmoney.gr/roh/palamos-oikonomias/business-stories/araviki-ivoli-stin-premier-league-polemos-tou-kolpou-2-gia-ta-91-dis-eyro-ton-anglikon-gipedon-pics/>

ΑΡΙΘΜΟΙ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ



ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

3. Η ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ
7. ΕΙΠΕ ΤΟ "ΟΧΙ" ΣΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΥΣ
9. ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
12. ΗΡΩΑΣ ΤΟΥ 21 ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΦΑΛΗΡΟ
13. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΛ. ΚΡΑΤΟΥΣ
14. ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΜΑΝΙΑΚΙ
15. ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ
16. ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΘΕΤΑ

1. ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΝ ΘΕΡΙΣΟ
2. ΕΓΡΑΨΕ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΥΜΝΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
4. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
5. ΠΡΩΤΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ
6. ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΗ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
8. ΚΗΡΥΞΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΤΟ 1893
10. ΠΡΩΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
11. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

SUDOKU

Τι είναι το Sudoku;

Το Sudoku είναι ένα παιχνίδι λογικής με αριθμούς που απαιτεί συγκέντρωση και στρατηγική σκέψη για την επίλυσή του. Η δυσκολία του εξαρτάται από το πόσα νούμερα είναι ήδη τοποθετημένα και από τις τεχνικές που χρειάζονται για να βρεθεί η λύση. Η τακτική ενασχόληση με το Sudoku μπορεί να βελτιώσει τη μνήμη, την πνευματική διαύγεια και να επιβραδύνει τη γήρανση του εγκεφάλου, καθιστώντας το όχι μόνο διασκεδαστικό αλλά και ωφέλιμο για το μυαλό.

Κανόνες:

Το ταμπλό του παιχνιδιού είναι ένα τετράγωνο 9x9 χωρισμένο σε μικρότερα τετράγωνα με 3 κελιά σε κάθε πλευρά. Στόχος του παιχνιδιού είναι να συμπληρωθούν τα κενά κελιά με αριθμούς από το 1 ως το 9, με τρόπο που σε κάθε σειρά, σε κάθε στήλη και σε κάθε μικρό τετράγωνο 3 x 3, ο κάθε αριθμός να εμφανίζεται μόνο μία φορά. Προσπαθήστε να λύσετε το παρακάτω sudoku.

			2					
	6		7	8				2
2	9	3	6			7		
4	8							9
	5		8		6	2	7	3
3				1			6	4
			1					5
9	1			6	5			8
	4		3	7				2